Прачытай сам і перадай другому.

Народная Воля

№ 71 (4529)

8 верасня 2020 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай
і рускай мовах

Выдавец:УП «Народная Воля».
Кошт — свабодны.

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

Да ўвагі!

Хто хоча набываць газету ў офісе рэдакцыі — чакаем!

Пайшлі дажджы

Сёння дажджлівае надвор'е чакаецца па ўсходзе краіны, месцамі па Гомельскай і Магілёўскай абласцях – моцныя дажджы. Ноччу +7…+12°С, месцамі пры праясненнях +4…+6°С, днём +15…+20°С. 9 верасня воблачна з праясненнямі. Ноччу і раніцай па поўначы – кароткачасовыя дажджы, днём у асноўным без ападкаў. Ноччу +9...+14°С, днём +16…+23°С.

10 верасня, у чацвер, кароткачасовыя дажджы, у асобных раёнах магчымы навальніцы. Ноччу +10...+16°С, днём +15…+22°С, па паўднёвым усходзе паветра прагрэецца да +23…+26°С.

Верасень 2020 года: беларускі народ працягвае бараніць свае законныя правы, сваю годнасць.

Пратэстныя акцыі выкліканы беспрэцэдэнтнымі фальсіфікацыямі вынікаў галасавання падчас прэзідэнцкіх выбараў.

6 верасня, праспект Пераможцаў. «Марш адзінства».

6 верасня. Заслоны для «Маршу адзінства» на праспекце Незалежнасці.

6 верасня. Браніраваныя «Драконы» блакіруюць цэнтр Мінска.

6 верасня. Пратэстоўцы ля Палаца Незалежнасці.

6 верасня. «Марш адзінства» збірае ўдзельнікаў.

6 верасня. Заслоны на шляху «Маршу адзінства».

5 верасня. Удзельніца «Жаночага маршу».

6 верасня. Лозунг – «Крэмль здрадзіў беларусам».

5 верасня. «Жаночы марш» на праспекце Незалежнасці.

2 верасня. Затрыманні ў МДЛУ.

1 верасня. Затрыманні падчас студэнцкага шэсця.

1 верасня. Студэнцкая калона на Нямізе.

1 верасня. Разгон і затрыманні ўдзельнікаў мірнага пратэсту ліцэістаў БДУ.

6 верасня. Калючы дрот на шляху следавання «Маршу адзінства».

6 верасня. «Марш адзінства».

3 верасня. Шэсце ў падтрымку затрыманых журналістаў.

6 верасня. Кардоны АМАПа ля Палаца Незалежнасці.

5 верасня. Заблакіраваны АМАПам падземны пераход ля ГУМа.

Фота tut.by, onliner.by, nn.by, fb.com.

БЛІЦ

В последнее время А.Лукашенко практически не говорит о независимости и суверенитете Беларуси. Даже на организованных вертикалью митингах исчезает лозунг «Страну никому не отдадим!». Не является ли это, как и многое другое, тревожным сигналом того, что за спиной белорусского народа идут сепаратные переговоры с Кремлем о подписании так называемой 31-й дорожной карты, ставящей под угрозу существование Республики Беларусь?

Понимая всю остроту момента, «Народная Воля» обратилась к ряду известных людей с таким вопросом:

Что нужно сделать белорусам, чтобы защитить Независимость и Суверенитет?

Зінаіда БАНДАРЭНКА, народная артыстка Беларусі:

– Мне падаецца, што Святлана Ціханоўская, якая ўвасабляе новы вобраз кіраўніка краіны, павінна часцей казаць пра тое, што Беларусь павінна быць незалежнай ад Расіі. А мы і насамрэч бачым, што, карыстаючыся сітуацыяй, Крэмль падбіраецца да нашай краіны. Каб не атрымалася так, што мы патрапім у пастку новага аб'яднання.

Таму людзі, якія выходзяць на вуліцу, таксама павінны больш казаць пра абарону суверэнітэту. Гэта найважнейшае пытанне, якое ніхто не здымаў з парадку дня. Пра гэта трэба казаць штодзень і паўсюль.

Радзім ГАРЭЦКІ, акадэмік:

– Вельмі складанае пытанне. Зараз кіраўніцтва Расіі аказвае падтрымку беларускай уладзе, і я не выключаю, што можа паўтарыцца крымскі варыянт.

У той жа час я вельмі ўсцешаны тым, што беларускі народ прачнуўся і ўзняўся. Яго не палохаюць ні танкі, ні дождж.

Таму ў мяне ўсе спадзяванні на народ. Думаю, калі беларускія ўлады і вядуць нейкія патаемныя перамовы, каб здаць краіну, то людзі не дазволяць гэта зрабіць.

А яшчэ трэба выступаць супраць рэфармавання Канстытуцыі, а менавіта гэта зараз будуць у тэрміновым парадку рабіць улады. Змены ў Асноўны закон ім патрэбны дзеля таго, каб замацаваць сваю ўладу. Рэфармаваць Канстытуцыю патрэбна пры новым прэзідэнце, новым парламенце і новым складзе Цэнтрвыбаркама.

Олег ГАЙДУКЕВИЧ, депутат Палаты представителей:

– На мой взгляд, единственная угроза для любой страны (в том числе и для Беларуси) – это мы сами. Если вместо диалога в обществе будет жесткое противостояние, если не будем слушать и слышать друг друга и не научимся между собой разговаривать, то сами свою страну и развалим. И больше никто не понадобится.

Никакие внешние факторы не влияют на развал страны и потерю суверенитета так, как внутренние. История это уже доказала.

Поэтому я убежден, что никакой угрозы для нашей страны со стороны России нет. Все это сказки. Повторюсь: единственная угроза – это мы сами. Если мы свою страну развалим, то она и на самом деле перестанет существовать, не будет ни суверенной, ни независимой.

Поэтому сегодня Беларуси нужно единство, политические реформы и диалог. И власть тоже должна с людьми разговаривать. Если она не будет этого делать, то ничего хорошего не получится. Диалог и консолидация – вот что спасет Беларусь от любых проблем. Не будет этого – любые риски резко возрастут.

Андрей ДМИТРИЕВ, один из лидеров кампании «Говори правду»:

– Абсолютно разделяю опасения, которые есть по поводу потери независимости. И, к сожалению, сегодня Александр Лукашенко вместо того, чтобы выбирать путь диалога со всем народом, идет по пути общения с Владимиром Путиным. У него ищет защиты для решения своих проблем.

И в такой ситуации, когда на самом деле есть угроза для суверенитета, белорусы где только возможно должны заявлять свою позицию. И, когда увидим сдачу страны, нужно быть готовыми защищать независимость на мирных акциях.

Виктор МАРГЕЛОВ, сопредседатель Республиканской конфедерации предпринимательства:

– В первую очередь белорусам нужно проявить свои интеллектуальные и организационные способности. На мой взгляд, те, кого можно отнести к элите, не показали эти способности, чтобы сформулировать позитивный образ будущего страны. Соответственно, сейчас мы плывем по течению. И сейчас у нас нет стратегического плана развития Беларуси.

Будет общая идея, которая объединит белорусов, всё остальное пойдет на ее укрепление. А независимость – очень важное условие для реализации этой идеи. И не надо, чтобы нам кто-то мешал или ставил какие-то условия.

Тенгиз ДУМБАДЗЕ, депутат Палаты представителей:

– Беларуси и белорусам нужно объединение, потому что та ситуация, в которой мы сейчас находимся, она ненормальная. Я это понимаю как гражданин, как человек, как депутат и отец семейства. Мне небезразлична судьба моего народа и моей страны.

Я очень с большой тревогой переживаю происходящие события. И, как очевидец многих подобных событий в других странах, могу предвидеть, к чему это может привести.

Поэтому выступаю только за консолидацию и диалог. Мы должны сейчас забыть обиды. Но это не значит, что я призываю закрыть глаза на то, что было где-то сделано с перегибом. Обе стороны должны трезво посмотреть на вещи и искать пути для диалога. Потому что мы сами должны заботиться о будущем своей страны.

А независимости очень дорогого стоит. И лично я буду делать все, чтобы эту страну никому не отдать. Но не думаю, что где-то в кулуарах решается вопрос о сдаче страны тому или иному государству. На мой взгляд, это абсурдно. Возможно, идет рассмотрение вопроса о более тесном сотрудничестве в рамках Союзного государства, но оно ведь уже существует.

Я, кстати, целую неделю выступал в Москве на различных ток-шоу и везде говорил, что для нас самое ценное – это суверенитет, а Беларусь – это независимая страна.

Алег ТРУСАЎ, дэпутат Вярхоўнага Савета Беларусі 12-га склікання:

– Па-першае, пра пагрозу для незалежнасці трэба заяўляць на масавых акцыях. Не казаць толькі "Сыходзь!", а ўзгадваць і пра тое, што мы выступаем за незалежную Беларусь. Пра гэта ў інтэрв'ю ўзгадвала тая ж Святлана Ціханоўская, а вось на акцыях такіх лозунгаў я не бачыў. І гэта кепска.

Калі чалавек выходзіць на акцыю, то ён павінен не толькі пра аўтазакі казаць, але і заявіць, што мы гэтую краіну нікому не аддадзім. Каб тыя, хто хоча нас забраць, ведалі, што сутыкнуцца з вялікім супрацівам.

Опрос проводил Алесь СИВЫЙ.

ЗА РЕШЕТКОЙ

Сергей ТИХАНОВСКИЙ: «Я верю в белорусский народ!»

*«Народная Воля» пообщалась с **Виктором Мацкевичем**, адвокатом политзаключенного Сергея Тихановского.*

Напомним: Тихановского задержали 29 мая в Гродно во время пикета по сбору подписей за выдвижение кандидатом в президенты Светланы Тихановской. На следующий день МВД заявило, что возбуждено уголовное дело о насилии в отношении работника органов внутренних дел. Сергея Тихановского также обвиняют в подготовке массовых беспорядков и в разжигании вражды по социальной принадлежности к группе сотрудников правоохранительных органов.

– Виктор, вы давно навещали Сергея Тихановского? Как у него дела?

– Я был у него 1 сентября, он сейчас находится в Жодино. Пока было все нормально. Но в пятницу и вчера, в понедельник, к нему ездила другой адвокат – Наталья Мацкевич. По ее словам, тоже все спокойно.

– У Тихановского были проблемы в следственном изоляторе на Володарского…

– В Жодино репрессий нет. Сергей чувствует себя нормально, здоров. По мере возможности следит за событиями в стране.

– Каким образом? Независимые газеты сейчас не только не печатают в Беларуси, но и не распространяют по подписке.

– У него буквально недавно в камере появился телевизор. Ну и мы стараемся информировать его о том, что происходит в стране, какие тенденции. Не исключено, что и сотрудники изолятора ему что-то рассказывают. Так что он в курсе новостей.

Сергей полностью поддерживает свою жену и всё, что она делает. Он очень хорошо о ней отзывается, говорит, что любит ее. Конечно, скучает и переживает за нее.

– У адвокатов сейчас есть проблемы с доступом к Тихановскому?

– Нет. У нас были подобные проблемы в СИЗО-1, когда был объявлен карантин по коронавирусу и созданы неподобающие условия для встреч с подзащитными, когда адвокаты, находясь в комнате для свиданий с родственниками, общались с ними через стекло. Отсутствие конфиденциальности не обеспечивало ни адвокатскую тайну, ни тайну следствия.

В Жодино нет препятствий для встреч. Единственное – мы должны соблюдать дистанцию, должны быть в масках и резиновых перчатках.

– Сколько человек в камере с ним сидит?

– Пока он находится один в двухместной камере. Его перемещали из одной камеры в другую, как будет дальше – посмотрим.

– Вы рассказывали журналистам, что сокамерники отказывались сидеть с ним в одной камере…

– Сейчас никакой информации по этому поводу не поступало ни от него, ни от сотрудников СИЗО.

– А проводилась ли какая-то проверка по этому поводу по его заявлениям на Володарского?

– Мы информировали руководство изолятора, ДИН проверял эту ситуацию.

А что касается того, что в следственном изоляторе №1 адвокатам не были созданы условия для встреч с Тихановским, что его привлекают к дисциплинарной ответственности, – мы не только жаловались в ДИН, но и в суды обращались, но воз и ныне там: судьи считают, что сотрудники изолятора были правы. Но все действия со стороны администрации СИЗО №1, которые мы считаем незаконными, мы обжаловали – и в прокуратуру Минска, и в Департамент исполнения наказаний по Минску и Минской области, и в суды.

– В Жодино к нему из-за паутины в камере уже не придираются?

– Никаких претензий никто не высказывает, он на сотрудников тоже не жалуется, говорит, что отношение к нему хорошее.

– А еда? Кстати, кто ему передачи передает?

– Передачу может передать любой – знакомые, волонтеры, родственники. Это не проблема. Только одна просьба: согласовывать состав и вес передач, чтобы не получилось так, что он сразу получит много, а в конце месяца лимит килограммов будет исчерпан. Хранить продукты негде, а концентраты ему вряд ли нужны.

– Письма ему пишут?

– Да. Совсем недавно ему передали сразу 300 писем – тех, что не дошли до него на Володарского. Он на каждое письмо отвечает.

– С ним какие-то следственные действия проводятся?

– С июня – вообще никаких!

Мы направили жалобы и ходатайства по поводу незаконности возбуждения уголовного дела и подготовили ходатайство по прекращению уголовного преследования Тихановского и освобождению его из-под стражи.

– А были ходатайства об изменении ему меры пресечения? Он ведь может выйти под залог или остаться под домашним арестом.

– Что касается заключения под стражу, то мы обжаловали и меру пресечения, и продление срока заключения под стражу в суд. Жаловались в прокуратуру, обращались с ходатайством об отмене меры пресечения в Следственный комитет. Задействованы все инстанции – и судебные, и прокурорский надзор, и орган расследования. Пока, к сожалению, безрезультатно, хотя защита считает, что содержание Тихановского под стражей не обосновано.

– Известно, что некоторых сидельцев теперь вынуждают сделать покаянные видеопризнания. Тихановскому подобное не предлагали?

– Он не из тех людей, которые будут плакаться, раскаиваться, говорить «я больше так не буду». И они это прекрасно знают. Поэтому с такими предложениями к нему никто и не обращается.

– А какие у него самого прогнозы по поводу сегодняшней ситуации? Чем всё это закончится?

– Сергей надеется на лучшее. Так и говорит: «Я верю в белорусский народ!»

Марина КОКТЫШ.

ГОЛОС ЛИТВЫ

«Ситуация в Беларуси – это проверка наших европейских ценностей и приверженности правам человека»

*Европа должна дать четкий сигнал Кремлю, что вмешательство в дела Беларуси будет иметь последствия. Об этом в американском издании Politico написал министр иностранных дел Литвы **Линас Линкявичюс**.*

«Мы достигли переломного момента. Если ЕС хочет быть мощным игроком на мировой арене и для своих ближайших восточных соседей, ему срочно нужен новый подход к региону, и к Беларуси в частности. Слов осуждения и сожаления, а также других обычных модных словечек уже недостаточно.

Закостенелая структура власти Беларуси не смогла распознать важные признаки либерализации и пробуждения. Реакция белорусского народа на августовские выборы показала, что его терпение подошло к концу.

Также стало ясно, что Лукашенко никогда не был заинтересован ни в модернизации страны, ни в реальной независимости Беларуси: все, что он хочет, – это остаться у власти.

Теперь, испугавшись того, что протесты против его диктатуры распространятся по всей стране, Лукашенко обратился к России за военной поддержкой, что является доказательством того, что его заявления о давлении со стороны Москвы были не более чем фарсом, призванным показать его как защитника независимости Беларуси.

События в Беларуси стали сильной головной болью для руководства России. Кремль колеблется между тем, чтобы принять мирные протесты и возможность новых выборов либо поддержать Лукашенко и послать ему военную помощь.

Москва колеблется, кажется, потому, что боится неконтролируемых демократических процессов. В глазах Кремля, если Лукашенко подчинится воле нации, это будет демонстрацией слабости, которая может послать неправильный сигнал российскому гражданскому обществу, вдохновленному протестами в Беларуси.

ЕС справедливо без колебаний объявил выборы в Беларуси несправедливыми, недемократичными и несвободными, заявив, что жестокое насилие в отношении мирных людей является нарушением прав человека и что только новое руководство поможет Беларуси выйти из политического и морального тупика.

Но слов недостаточно. Ситуация в Беларуси – это проверка наших европейских ценностей и приверженности правам человека. Позволим ли мы репрессиям и насилию победить? Позволим ли мы неизбранному президенту призвать Россию решить проблему мирных граждан, требующих свободных и справедливых выборов?

Пока ЕС и остальной западный мир колеблются и остаются разделенными, продолжают пытаться перезагрузить отношения с Москвой, Россия может притворяться сверхдержавой, открыто игнорируя международные правила и разжигая конфликты.

ЕС должен быть точным, ясным и единственным в своем ответе. Надо однозначно заявить, что с 9 августа Лукашенко является бывшим президентом Беларуси и что его действия незаконны и недопустимы в Европе.

За этими словами должны быть дела. Адресные санкции ЕС против режима Лукашенко – это только первый шаг. Мы должны оказать помощь жертвам насилия и репрессий, обеспечить освобождение всех политических заключенных и начать международное расследование возможных преступлений против человечности. Гражданское общество и независимые СМИ Беларуси также отчаянно нуждаются в нашей поддержке.

ЕС должен послать Кремлю очень четкий сигнал о том, что любая попытка вмешательства в дела Беларуси будет иметь долгосрочные последствия для России. И ЕС должен без колебаний предпринять серьезные действия, если Кремль решит вмешаться.

Если мы не пройдем это важное испытание, это нанесет серьезный удар по нашим основам. Еще не поздно сделать так, чтобы этого не произошло», – *написал Линас Линкявичюс.*

Народная Воля http://www.nv-online.info
8 ВЕРАСНЯ 2020 г.

ЗВАНЫЙ ГОСТЬ

«Мы не можем больше существовать как штаб Бабарико»

*На вопросы «Народной Воли» о создании партии, о пасах Кремлю и о чистых рубашках для Виктора Бабарико отвечает **Мария Колесникова.***

– Мария, какая обстановка вокруг вашего штаба в связи с заявлением о создании партии? После того как в Сети появился видеоролик Виктора Бабарико, некоторые активно занялись созданием разных конспирологических версий по этому поводу. Во-первых, когда была сделана запись?

– Запись была сделана 14 июня.

– Это важно уточнить. Потому что есть люди, которые считают, что видео – постановка из застенков. Мол, одели, постригли, поставили перед камерой.

– Да-да, и красные подтяжки из дому привезли... Ну, пусть сравнят с видео, которое мы выпустили 19 июня, – там точно такая же обстановка, потому что на самом деле два видео записывались в один день. Начну с самого начала. В один прекрасный момент Виктор Дмитриевич понял, что угроза его задержания совершенно реальна. Но предугадать траекторию дальнейших событий вплоть до 9 августа не мог еще никто. Все-таки зарегистрируют кандидата Бабарико или нет? Может быть, посадят, но к выборам освободят? Сколько человек придет голосовать на участки? Какой будет итог выборов? И поэтому на видео есть два момента, которые теперь больше всего критикуют люди. Прежде всего, слова о проигрыше. Дело в том, что Бабарико справедливо считал, что вне зависимости от исхода выборов 9 августа в будущем обществу понадобится политическая сила, которая может транслировать идеи и ценности, под которыми в период сбора подписей подписалось почти полмиллиона человек.

Следующий момент в выступлении касается конституционной реформы. Напомню, что ролик, где Бабарико впервые говорит о ней, вышел еще в июне, на следующий день после задержания *(В.Д.Бабарико задержали 18 июня. – **Ред.**)*, и в той же обстановке, на фоне библиотеки и в тех же подтяжках. Именно тогда впервые было сказано о необходимости референдума и о том, что независимо от итогов выборов жизненно важно поменять Конституцию, вернуть ее к образцу 1994 года конкретно по двум пунктам: о жестком разделении властей, что приведет к повышению роли парламента, и об ограничении президентского срока до двух раз. А пока он, я напомню, бессрочный, и поэтому Лукашенко может баллотироваться постоянно.

Конечно, мы до публикации посмотрели запись видео 14 июня и заметили все шероховатости. Перед нами встал вопрос: порезать, чтобы он соответствовал моменту, или ничего не трогать? Тонкий момент… Решили не трогать. Иначе это была бы неправда. Мы оставили все, как сказал Виктор Дмитриевич в тот день.

– И сейчас это многих обидело: на самом деле мы ведь выборы выиграли.

– Белорусский народ, безусловно, выиграл выборы. Но замечу, что Виктор Дмитриевич и еще 20 прекрасных членов нашей команды сидят тем не менее сейчас в тюрьмах, потому что власть цинично выбросила все наши голоса в помойку, она не считается с волей людей.

– А какие у штаба отношения с Координационным советом? В связи с вашим заявлением они, наверное, стали напряженнее, хуже?

– Конечно нет! Еще раз уточню, почему мы именно сейчас обнародовали видеоролик о создании партии. Мы, штаб Виктора Бабарико, – это команда, которая очень активно работает в Координационном совете – я и Максим Знак, как вы знаете, члены президиума, и работа кипит, мы являемся двигателем многих процессов. Но как штаб Бабарико мы не можем больше существовать, потому что выборы закончились 9 августа и у нас нет никакой легитимной формы. А нам важно сохранить форму! Возможно, это не очевидно в заявлении, но в реальности дело обстоит именно так. Штабу нужна легитимность. Мы объяснили свою позицию нашим коллегам. Они с ней согласились. Тем более что в Координационном совете есть представители разных партий, общественных движений и сообществ. Поэтому наличие еще одной никак не может повлиять на его работу.

– Но какие-то претензии вы от них ведь услышали?

– Про то, что это было несвоевременно. Мы объяснили, почему считаем иначе: мы не можем больше называть себя штабом, потому что выборы прошли.

– А некоторые считают, что подобное заявление – это пас Кремлю.

– Я не понимаю, в чем пас?! Почему людям легче поверить в конспирологию, чем в искренность наших намерений? Ведь есть реальные факты: топ-менеджмент банка, где работал Виктор Дмитриевич, находится в тюрьме, сам Бабарико и его сын также находятся в тюрьме, некоторые представители штаба Бабарико опять же находятся в тюрьме. Плюс мы и всё наше окружение испытываем ну просто невероятное давление…

– А почему же тогда и вас не арестовали до сих пор? Тогда бы и про «руку Москвы» никто не говорил.

– Я слышу это в разных интерпретациях: рука Кремля, рука КГБ, рука ЦРУ… «Руки» постоянно меняются, потому что людям, как я уже говорила, намного проще поверить в чудовищный конспирологический заговор, чем в то, что они видят своими глазами.

– Людям трудно поверить, что сейчас в Республике Беларусь вы сможете зарегистрировать партию. В голове не укладывается. Ну и правда, это ведь растянется на несколько лет…

– Возможно.

– А как вы будете работать в состоянии продолжительной нерегистрации своей партии?

– Когда мы собирали инициативную группу, нам не верили, что в нее согласится войти хоть 150 человек. А мы собрали десять тысяч единомышленников. Когда нам говорили, что сто тысяч подписей за кандидата Бабарико у вас не будет никогда, нас в итоге поддержало почти полмиллиона белорусов. Потом нам твердили: вас никогда не зарегистрируют. Да, не зарегистрировали. Но мы объединились со Светланой Тихановской и в жутких условиях террора, репрессий за месяц провели успешную предвыборную кампанию, сделали то, что раньше никому не удавалось. Поэтому, когда теперь мы слышим со всех сторон, что новую партию создать в Беларуси невозможно, мы на это не реагируем. Мы с утра встаем и продолжаем работать.

– Хорошо, духоподъемно.

– А про КГБ хотелось бы отдельно добавить. Почему люди наделяют эту структуру мифологической всесильностью? Откуда этот ореол? На самом деле, кроме насилия и страха, эта институция ничего не способна создавать. Она не способна родить какие-либо сложные манипулятивные идеи, кроме вкидывания в «Фэйсбук» дезинформации. Не так давно я заносила туда заявление и видела, как выглядит помещение КГБ изнутри. Поверьте, представить, что там возможны креатив и новые идеи, совершенно невозможно.

– Про митинги, про шествия хотела замечания сделать. Почему в колоннах нет лозунгов о политических заключенных, о нечестных выборах?

– Что вы, и лозунги, и портреты заключенных – все это в колоннах несут. Вообще у Координационного совета на сегодняшний день три основных требования. Освобождение политзаключенных – мы ни в коем случае не забыли про своих товарищей. Второй пункт – расследование всех фактов насилия

против мирных граждан. Третий – новые честные выборы. Меня порой спрашивают, почему я не уезжаю. Отвечаю: моя личная и самая большая мотивация – как можно быстрее освободить людей из тюрем.

– Вернемся к строительству новой партии. Понятно, что ее официальное рождение произойдет не скоро. Выдержит ли народ?

– Не надо на этот счет волноваться. Главное, что сейчас в стране на наших с вами глазах идет создание гражданского общества. Люди впервые открыто, массово, осознанно заговорили друг с другом о политических переменах, а это тяжелый, но очень важный процесс. Потому что надо научиться выслушивать каждого, научиться искать компромиссы.

– Но в этом непростом, но необходимом процессе общество может родить и нового лидера. Вас это не беспокоит?

– Я думаю, появится много новых лидеров – у студентов, у рабочих, у айтишников. Появится много новых движений и партий, потому что людям нужно будет объединяться. И это очень классно!

– А название вашей партии «Вместе» окончательное?

– Для нас этот вопрос не в приоритете. Сейчас мы занимаемся в основном Координационным советом, а конкретнее – пытаемся найти механизм, чтобы вызволить из тюрьмы Лилию Владимировну Власову. И ждем, когда вернутся Ольга Ковалькова и Сергей Белявский *(О.Ковалькова освобождена и уехала в Польшу 5 сентября. – **Ред.**)*. Болезненные темы. И очень много работы в регионах – там все кипит, много местной инициативы.

– Кто-нибудь из власти с вами разговаривает?

– Вчера была встреча с депутатами на 94-м минском избирательном участке. А еще месяц назад это невозможно было себе представить. Еще раз подчеркиваю: когда нам говорят, что это невозможно, мы продолжаем работать, потому что знаем, что результат все равно будет.

– Почему вы не объявляете общенациональный митинг? А то кажется, что для Лукашенко 200 тысяч протестующих в столице – как слону дробинка.

– Это не так. В дни мирных шествий Лукашенко два раза подряд бегал с автоматом по закрытой территории. От кого он оборонялся – от своего собственного окружения?

– Это нервы.

– Нервы. И никто из окружения не смог ему сказать, что так делать нельзя, потому что ты выставляешь себя на посмешище перед всем миром.

– Лукашенко волнуется о своем имидже в мире? Не думаю.

– Именно поэтому Путин «элегантно» сдал его – признал публично, что Лукашенко обращался к нему, лидеру иностранного государства, за военной помощью. А это статья 361, пункт 2 Уголовного кодекса Республики Беларусь.

– Возможно, есть межгосударственные договоренности в рамках ОДКБ?

– Там не предусмотрены механизмы, которые позволяют правоохранительным органам заходить на территорию иностранного государства. А в Беларуси нет ни экстремизма, ни внешней угрозы.

– Ваш личный выход к цепочке омоновцев у Дворца независимости в одно из воскресений вызывает огромное уважение. Что вы чувствовали в те минуты?

– Надо представить себе ситуацию: ребята в оцеплении стоят часами, защищают непонятно что. Они видят нашу огромную 200-тысячную массу народа, которая не заканчивается у горизонта. Думаю, что им было моментами намного страшнее, чем мне и чем всем белорусам. Их-то учат, что они, условно говоря, имеют право на все, что их боятся. А реальность показала, что никакая охрана не в силах противостоять народу.

– Вам, кажется, кто-то подмигнул из них?

– Улыбались ребята… И это видно было даже из-под масок.

– И самый деликатный вопрос: как сейчас себя чувствует Виктор Дмитриевич и его сын Эдуард? Что можно о них сейчас рассказать? Кто носит им, в конце концов, чистые сорочки в камеры?

– Система отлажена с первого дня, не волнуйтесь. Виктор Дмитриевич энергичен, еще и нас подбадривает. Он очень рад, что штаб продолжает свою работу, – согласитесь, уникальная ситуация. Которая оказалась возможной благодаря именно Виктору Дмитриевичу, его таланту подбирать команду. А вообще он восхищается своими соотечественниками, белорусским народом.

– Бабарико знает о ежевоскресных массовых шествиях? Откуда?

– В тюрьме есть Белорусское телевидение.

– Но оно же показывает о нас насквозь лживые сюжеты!

– Именно поэтому ему все понятно.

Елена МОЛОЧКО.

ДИКОСТЬ!

Мария Колесникова и ее товарищи похищены неизвестными

Вчера днем, когда верстался свежий номер «Народной Воли», стало известно, что в Минске похищена… **Мария Колесникова**. Есть свидетельница, которая видела, как около Национального художественного музея остановился микроавтобус с надписью «Связь», куда неизвестные затолкали Марию Колесникову. От грубых действий у нее даже выпал на асфальт телефон. Правда, его с асфальта подняли, и машина тут же умчалась.

Через некоторое время перестали выходить на связь пресс-секретарь Координационного совета **Антон Родненков** и исполнительный секретарь **Иван Кравцов**.

В связи с этим Координационный совет сделал экстренное заявление, в котором, в частности, говорится:

«Органы, призванные в нашей стране защищать порядок и законность, до сих пор не предоставили информацию о местонахождении наших коллег и отрицают свою причастность.

В субботу была насильно вывезена из страны член Президиума Координационного совета **Ольга Ковалькова**. Ранее было предъявлено обвинение члену Президиума Координационного совета **Лилии Власовой**, под административным арестом находится член Президиума Координационного совета **Сергей Дылевский**.

Очевидно, что такие методы являются незаконными и не могут привести ни к какому другому результату кроме обострения ситуации в стране, углубления кризиса и дальнейшего нарастания протестов.

Мы видим, что в последние дни власть вместо попытки диалога с обществом начала открыто использовать методы террора.

Координационный совет отмечает, что все действия, совершенные лицами, выступающими в официальном статусе, сопряженные с применением насилия и направленные на подавление политической и общественной активности граждан, **являются преступлениями против безопасности человечества, в отношении которых отсутствуют сроки давности привлечения к уголовной ответственности**.

Координационный совет требует немедленного освобождения Марии Колесниковой, Лилии Власовой, Антона Родненкова, Ивана Кравцова, а также подтверждения возможности свободного возвращения Ольги Ковальковой, Павла Латушко и Светланы Тихановской в страну».

ЗАЯВА

Юрась Губарэвіч хоча прыцягнуць Лукашэнку да крымінальнай адказнасці

Старшыня руху “За Свабоду” **Юрый Губарэвіч** падаў у Следчы камітэт заяву з патрабаваннем узбудзіць крымінальную справу *«ў дачыненні да грамадзяніна Аляксандра Лукашэнкі, які да 9 жніўня займаў пасаду прэзідэнта Рэспублікі Беларусь»*, па частцы 3 артыкула 357 Крымінальнага кодэкса (змова ці іншыя дзеянні, учыненыя з мэтай захопу дзяржаўнай улады, якія пацягнулі гібель людзей альбо спалучаныя з забойствам).

Юрый Губарэвіч звяртае ўвагу на тое, што Лукашэнка мог мецъ адносіны да фальсіфікацыі вынікаў выбараў і праз выкарыстанне падначаленых – да гвалту і смерцяў пратэстоўцаў.

Даша ПАЎЛОЎСКАЯ.

ЧУЛІ?

Павел Латушка праз свой тэлеграм-канал звярнуўся да сілавікоў

– Мы ўсе жывём у розных гарадах адной краіны, на суседніх вуліцах, у адных дамах. Мы ходзім у адны і тыя ж крамы, нашы дзеці праводзяць разам час на адных і тых жа дзіцячых пляцоўках. Нашы бацькі працуюць разам, сябруюць, радуюцца нашым поспехам. Мы выраслі ў адных і тых жа ўмовах.

Але чаму вы зараз збіваеце і хапаеце нас, бо многія з нас – вашы сябры, знаёмыя, сваякі, бацькі ў рэшце рэшт? Што для вас стала трыгерам таго, што вы цяпер іншыя?

Крэдытныя кватэры? Прэміі? Заробкі? Жаданне атрымаць павышэнне па службе праз боль і пакуты сотняў і тысяч мірных грамадзян?

Перамога ў любым выпадку будзе за народам, вы гэта выдатна разумееце. Падумайце пра будучыню. Многія вашы камандзіры і генералы атрымаюць тэрміны, але ў вас яшчэ ёсць шанец стаць на бок дабра і ў хуткім часе разам з народам адсвяткаваць перамогу.

Мы не апазіцыя, мы большасць!

***

Вось з такімі словамі звярнуўся да сілавікоў экс-дыпламат, да нядаўняга часу генеральны дырэктар Нацыянальнага драматычнага тэатра імя Я.Купалы, член Каардынацыйнай рады **Павел Латушка**.

ПАСТСКРЫПТУМ

Гродна пасля «акружэння НАТА»

Усе, напэўна, памятаюць, што зусім нядаўна Гродна было “акружана войскамі НАТА”. Як Лукашэнка адказаў на “недружалюбныя крокі з боку варожага альянсу”? Спачатку перакінулі пад Гродна Віцебскую дэсантна-штурмавую брыгаду, а праз пару дзён у раён Гожскага палігона вывелі вайсковыя часці з абласнога цэнтра.

Напрыканцы жніўня вучэнні скончыліся, і вайскоўцы пачалі вяртацца ў свае падраздзяленні. Пра ахвяры і пра тое, як удалося напалохаць НАТА, не паведамляецца. А вось жыхары мікраранёна “Ласосна-4” у літаральным сэнсе адчулі гэта на сабе і распавялі, чым для іх і дарожнай інфраструктуры горада скончыліся гэтыя вучэнні.

Па недабудаванай дарозе

Усё пачалося ў ноч з 16 на 17 жніўня 2020 года. Калона ваеннай тэхнікі, у тым ліку і на гусенічным ходу, рухалася праз мікрараён “Ласосна 4” у бок палігона.

– *Я абурана бязмежна!* – распавядае мясцовая жыхарка **Кацярына Ласко**. – *Мала таго, што дарогу яшчэ не дарабілі, дык вайскоўцы ператварылі яе ў няведама што. Нам увесь час казалі, што для заканчэння будаўніцтва дарогі грошай няма, а тут – усё пакрышылі. Хто за гэта адкажа і за чые грошы будуць рамантаваць?*

Другая жанчына, **Вольга Зубкова**, распавядае, што пасля той страшнай ночы, калі дрыжэлі вокны ў кватэрах, пабачыўшы раніцай, што стала з дарогай, жыхары мікрараёна напісалі скаргу старшыні гарвыканкама і кіраўніцтву Заходняга аператыўнага камандавання. Адказу ніхто дагэтуль не даў.

– *Мы прасілі іх некалькі разоў, каб яны не пускалі ваенную тэхніку праз наш мікрараён*, – заўважае спадарыня Вольга. – *Кожны раз, калі яна з’яўляецца, дарогу перакрываюць, і ні “хуткая”, ні пажарныя, ніхто з жыхароў не могуць дабрацца.*

Паводле слоў маіх суразмоўцаў, ноччу з 3 на 4 верасня вайскоўцы, у тым ліку і на танках, ізноў вярталіся праз мікрараён “Ласосна-4” у месцы дыслакацыі.

Што пашкоджана?

Павел Зубкоў, які склаў спіс пашкоджанняў, кажа, што калі вайскоўцы праехалі па недабудаванай дарозе першы раз, то на ёй з’явіліся заўважныя драпіны і выбоіны ад гусеніц. Цяпер разбіты бардзюры, якія трэба мяняць, цалкам пашкоджана асфальтавае пакрыццё.

Разбіты пешаходны пераход, замены патрабуе плітка жоўтага колеру. Асфальтава-бетоннае пакрыццё не проста падрапана, а пакрышана. На працягу ўсёй дарогі вакол люкаў вырваны кавалкі асфальту.

Цяпер, паводле меркавання спадара Зубкова, калі тэрмінова не адрамантаваць ніжні слой асфальту, у выбоіны будзе трапляць вада, і пакрыццё проста знішчыцца.

– Мы звярталіся да старшыні гарвыканкама, прасілі, каб гусенічную тэхніку вайскоўцы вывозілі на транспарцёрах, – гаворыць ён. – Але нам ніхто не патэлефанаваў і не паразмаўляў з намі.

Міхал КАРНЕВІЧ.

СТОП-КАДР

Гэты здымак зроблены фотакарэспандэнтам БЕЛТА падчас мітынгу, які адбыўся ў Гродне перад консульствам Польшчы. Паглядзіце, якія плакаты і расцяжкі трымаюць кабеты. Сапраўды, ці ж можна дапусціць, каб нехта разарваў нашу краіну на часткі? І хто не за Беларусь? Пацікавіцца б жанчынам сутнасцю лозунгаў, якія яны трымаюць у руках, і, магчыма, яны зусім іншымі вачыма глядзелі б на тое, што адбываецца ў нашай краіне. У беларускага народа няма ворагаў, але ёсць улады, якія сфальсіфікавалі вынікі прэзідэнцкіх выбараў, што спарадзіла масавыя пратэсты чэсных людзей.

ОТКРОВЕННО ГОВОРЯ...

Можно ли такой власти доверять?

В былые советские времена, когда Александр Лукашенко еще работал на Шкловщине, на своей, как сегодня говорят, малой родине, мне часто по роду научной деятельности приходилось бывать там в командировках. Земли в этих краях одни из лучших, но очень подвержены эрозионным процессам, то есть разрушениям. Многочисленные овраги и балки, которые причиняют вред сельскому хозяйству, мало использовались, но они придавали живописность здешним местам в сочетании с рекой Днепр, которая протекает по Шкловщине и моей Дубровенщине.

Это было, как я уже сказал, в советское время, и речь о малой родине еще не велась. Заговорили о возрождении «неперспективных» населенных пунктов, создании агрогородков несколько позже, когда Александр Григорьевич стал уже первым президентом Республики Беларусь.

В прошлом году, спустя много лет, мне посчастливилось вновь побывать на малой родине Лукашенко, но уже туристом. Я был приятно удивлен и не узнал тех мест.

Сейчас Александрия стала чуть ли не центром Вселенной. Ежегодно в июле проводятся фестивали «Александрия собирает друзей», куда приглашают много знаменитых артистов как своей страны, так и соседних. Думаю, что земляки А.Лукашенко очень довольны и благодарны ему за такие разительные изменения в их жизни.

Попил водицы с «Дедовой криницы» и с грустью вспомнил я о своей малой родине, деревне Неготино, что на Дубровенщине, в шести километрах от райцентра. В годы войны здесь проходили кровопролитные бои, и деревня почти полностью была уничтожена. От чуть ли не 80 подворий осталось только пять домов.

Но вскоре после войны деревня отстроилась, хоть и с большими трудностями, но вышла на довоенный уровень, и, если бы государство не душило село налогами и не выколачивало из него последние крохи, то она выжило бы и, может быть, даже процветала бы.

За последние два десятилетия деревня сильно деградировала. Сейчас в ней осталось шесть домов с престарелыми людьми. От былого асфальта, которым была вымощена деревня в советское время, остались только воспоминания. Когда былые односельчане собираются на Радуницу, чтобы помянуть ушедших, по деревне не всегда уже можно проехать на легковой машине.

Не покидает мысль: неужели обязательно нужно дорасти до должности президента страны, чтобы твоя малая родина так же успешно развивалась и не исчезла с лица земли?

По моему мнению, не так уж и много надо, чтобы деревня начала возрождаться. Нужно не на словах, а на деле повернуться к ней лицом, вернуть людям их же банковские сбережения, а если кто-то так и не дождался возврата этих денег, то вернуть их детям или внукам. Имея на руках какой-то первоначальный капитал, даже молодые люди потянутся жить на свежем деревенском воздухе, начнет возрождаться периферия.

В последние годы многие вопросы гостелевидение ставит на контроль первых лиц государства. Только ни разу за прошедшие два десятилетия не был поставлен вопрос о возврате людям банковских сбережений.

Задумывался ли когда-нибудь Лукашенко, что в первую предвыборную президентскую кампанию люди старшего поколения поддержали его и отдали ему свои голоса в надежде, что он выполнит свое обещание по возврату их сбережений.

И что получили на самом деле? Этот вопрос повис в воздухе и остался нерешенным. Об этом газета «Народная Воля» как-то уже писала, что обнадежили стариков и забыли. Эта публикация была по поводу невыполненных обещаний уже бывшего главы Национального банка Петра Прокоповича, который обещал начать выплату обесцененных сбережений еще в 2012 году.

А вспомним, как перед одной большой аудиторией Лукашенко дал поручение премьер-министру разобраться и доложить ему, при этом он произнес фразу: «Что-то уже вроде давали». Вот об этом «что-то уже вроде давали» я хочу напомнить и пояснить. Да, давали. Но как и сколько, вот вопрос. Можно ли считать возвратом денег, когда тебе за семь тысяч советских рублей, то есть стоимость легкового автомобиля (доллар стоил 60 копеек), дают семь тысяч «зайчиков» (стоимость пластмассовой коробочки для цветов в тот период) при стоимости 1 доллара порядка 27 тысяч «зайчиков»? И это называется «выполнили обещанное»? По-моему, это иначе, как, мягко выражаясь, насмешкой над людьми старшего поколения, назвать нельзя.

Вначале люди понимали, что страна испытывает определенные трудности и что нужно немного подождать до лучших времен. Но когда эти времена приходили (говорили даже про так называемое «белорусское чудо»), про возврат денег забыли. Государство увлеклось строительством дворцов, проведением парадов, фестивалей, чемпионатов и так далее, и на возврат людям долгов денег уже не осталось.

Изо дня в день только и слышим, какое внимание проявляет государство о человеке, о справедливости, о социальной направленности государства, а на практике получается не совсем так. Даже те кровно заработанные человеком банковские сбережения не смогли вернуть людям за двадцатилетний период. Что после этого можно сказать? Хватит заниматься пустой болтовней, не можете нормально управлять государством – уйдите! В последние дни только и слышим: «Если сменится власть – страна погибнет». Не погибнет. Погубить ее могут только те, кто много говорит, не отвечая за свои слова.

Василий БОЛДЫШЕВ, пенсионер, доверивший свои сбережения государству, кандидат сельскохозяйственных наук.

З НАГОДЫ

Злачыннай палітызацыі не павінна быць месца ў школах

“Школы павінны быць па-за палітыкай”, – неяк пачуў па Беларускім радыё выказванне старшыні Савета Рэспублікі Наталлі Качанавай. Так, дзецям трэба даваць веды, а не забіваць іх галовы прапагандай, той ідэалогіяй, якую спавядае сённяшняя ўлада дзеля таго, каб як мага даўжэй пратрымацца ля руля дзяржавы.

На жаль, рэаліі не супадаюць з тым, што сказала спадарыня Качанава. Навошта ў школах, гімназіях, ліцэях трымаць педагогаў, адказных за ідэалагічную работу? Навошта прымушаць дзяцей уступаць у шэрагі БРСМ? Навошта ў вучэбныя планы ўключаць занядкі па палітычнай тэматыцы?

А тое, што настаўнікаў улады ўцягнулі ў фальсіфікацыю вынікаў галасавання падчас прэзідэнцкіх выбараў, – гэта што, не палітызацыя школы? Палітызацыя, ды яшчэ якая! Злачынная! Крымінальная! Каб хоць нейкім чынам прыхаваць свае агідныя дзеянні, педагогі, якія бралі ўдзел у фабрыкацыі вынікаў волевыяўлення народа, вядома ж, будуць гаварыць дзецям, што ў нашай краіне дэмакратычныя ўлады і ўсе палітычныя кампаніі праводзяцца ў адпаведнасці з заканадаўствам. Але ж, як сведчаць шматлікія факты, у нас і блізка гэтага няма. І давайце скажам прама: тыя ж самыя настаўнікі сталі саўдзельнікамі ўлад у махінацыях падчас правядзення прэзідэнцкіх выбараў.

Пакуль сапраўды са школ, гімназій, ліцэяў ды і вышэйшых навучальных установ не сыдзе палітыка, дэмагагічная ідэалогія, спрыяльная для дзейсных улад прапаганда, грамадства будзе мець перад сабой крывое люстэрка. Каб вырашыць гэту праблему, на мой погляд, трэба, каб да кіраўніцтва краінай прыйшлі новыя людзі. Не маюць маральнага і юрыдычнага права быць на чале народа тыя, хто, маніпулюючы на прэзідэнцкіх выбарах, украў у яго мільёны галасоў.

Андрэй КАПУСЦІН, выбаршчык.

ГЛАС НАРОДА

Так возьми шоколадку и пойди к внукам...

Очень сожалею, что когда-то на выборах первого президента Беларуси я, как и многие доверчивые люди моего поколения, отдала свой голос за А.Г.Лукашенко. Он обещал, что вернет наши сбережения, которые в одночасье исчезли с наших сберкнижек, обещал искоренить коррупцию и так далее. Но вот прошло 26 лет, а воз, как говорится, и ныне там. Его обещаниям давно никто не верит, поэтому он начал угрожать.

Я уходила на пенсию во времена Шушкевича. При нем парламент установил много хороших праздников: Рождество, Пасха, День поминовения усопших... Для пенсионеров проезд на всех видах транспорта стал бесплатным, одиноким пенсионерам дали 50-процентные льготы на оплату жилья и коммунальных услуг.

Лукашенко все льготы отменил. Он заявил: «А что пенсионерам нужно? Взять шоколадку и пойди навестить внуков!» Это его слова. Может быть, на его малой родине так и есть. Но мы, минчане, интеллигентные люди и хотим, чтобы к нам было человеческое, заботливое отношение. Мы трудились честно, добросовестно, принимали активное участие в послевоенном восстановлении страны. И не нужно Лукашенко говорить, будто все сделано за последние 26 лет.

Недавно Лукашенко исполнилось 66 лет, так получи пенсию, купи шоколадку и отнеси своим внукам. Зачем «синими пальцами» держаться за власть? То, что происходит сейчас в стране, – это прежде всего его вина.

Ж.Н.БЫКОВСКАЯ, минчанка.

ЕГО МНЕНИЕ

Нелегальный президент

*Бывший руководитель главного государственно-правового управления Администрации президента **Александр Пласковицкий** считает, что А.Лукашенко сам себя сделал фальшивым президентом.*

– Причем вполне официально – после одного из многочисленных случаев попрания нынешней Конституции, – *говорит **Александр Пласковицкий**.*

– Согласно части первой статьи 83 действующей Конституции, «*Президент вступает в должность после принесения Присяги*», а сама эта Присяга, согласно части третьей той же статьи, «*приносится в присутствии депутатов Палаты представителей и членов Совета Республики, судей Конституционного, Верховного и Высшего Хозяйственного судов*». Между тем Лукашенко, наплевав на букву Основного закона, лишил страну Высшего Хозяйственного суда Декретом №6 от 29 ноября 2013 года «О совершенствовании судебной системы Республики Беларусь».

Тем самым его присяга, произнесенная 6 ноября 2015 года, недействительна де-юре по чисто формальному (причем абсолютно бесспорному) основанию! Таким образом, даже по этому основанию А.Лукашенко перестал быть президентом 22 января 2016 года (после истечения четвертого срока его полномочий).

Впрочем, и раньше А.Лукашенко невозможно было признавать легитимным Президентом по самым разным основаниям, в том числе из-за многочисленных явных нарушений избирательного законодательства.

Марина КОКТЫШ.

ЯК БЫЛО...

Чацвёра сутак у ізаляцыі і дзесяць – на бальнічным

Схапілі мяне з жонкай міліцыянты 11 жніўня непадалёку ад дома, калі мы з прагульваліся пасля працы на бульвары. Гэта далёка ад цэнтра. І час быў не позні – каля 21 гадзіны. Яшчэ нават сонца не паспела як след схавалася за небасхіл. Наляцелі, як тыя звяры. Выглядала, што ў іх было нейкае заданне хапаць грамадзян і зрываць злосць на іх за пройгрыш на выбарах галоўнакамандуючага. Я ў тлумачальнай запісцы на патрабаванне завода так і напісаў: «Падчас прагулкі быў жорстка затрыманы міліцыяй і па-зверску збіты. Да траўматолага звярнуўся 16.08.20 пасля вызвалення».

Мне моцна пашкодзілі дручком нагу, яна апухла каля ступні і амаль не згібалася. Не мог нармальна хадзіць і ажно дзесяць дзён знаходзіўся на бальнічным.

На падставе рапартаў міліцыянтаў мне і жонцы-настаўніцы суддзя Марына Буглак прысудзіла 15 сутак арышту. Абвінавачванне стандартнае – удзельнічалі ў несанкцыянаваным масавым мерапрыемстве, выкрыквалі лозунгі: «Сыходзь!», «Жыве Беларусь!».

Мяркую, што затрымалі мяне, а заадно і жонку таму, што на мне была майка з выявай «Пагоні» на грудзях, а на спіне – надпіс: «Жыве Беларусь». Гістарычныя беларускія сімвалы сталі чамусьці для цяперашняга рэжыму не адлюстраваннем патрыятызму і нацыянальнай годнасці, а гэткім раздражняльнікам, які трэба душыць, таптаць, знішчаць. Суды ж асабліва не ўнікалі ў складзеныя міліцыяй адміністрацыйныя пратаколы – працаваў канвеер дзеля ізаляцыі не згодных з вынікамі выбараў.

У суд мяне нават не вазілі – асудзілі ў міліцыі на другія суткі пасля затрымання. Месцаў у ізалятары РАУСу ўжо не хапала і многіх, у тым ліку і мяне, адвезлі ў калонію №20, дзе я правёў яшчэ двое сутак.

Вызвалілі мяне ды іншых «сядзельцаў» на патрабаванні калег на працы і зварот кіраўніцтва НПЗ у райаддзел міліцыі, а інакш давялося б адбываць у калоніі астатнія адзінаццаць сутак.

Пасля выхаду з калоніі я не толькі зняў пабоі, але і падаў заяву ў раённы аддзел Следчага камітэта, каб выявілі віноўнікаў гвалту і прыцягнулі да адказнасці. Праверку працягнулі да 16 верасня.

З прычыны арышту і бальнічнага я не змог нават падпісаць зварот нашых нафтаперапрацоўшчыкаў да народа і калег па канцэрну «Белнафтахім», якія выступаюць за адстаўку Аляксандра Лукашэнкі і Лідзіі Ярмошынай, за захаванне сваіх правоў і свабод. Пабоі, а тым больш кроў людская – не вадзіца. Рэжым пераступіў у сваім чаплянні за ўладу чырвоную рысу, за якой няма даравання.

Юрась ЧАРАНКОЎ, слесар ААТ «Мазырскі НПЗ».

ХОЧУ СКАЗАТЬ...

Они просто боятся ПРАВДЫ!

Уважаемая редакция!

Я старый человек, пенсионер, являюсь вашим сторонником и подписчиком «Народной Воли» с самого начала ее выхода в свет. Получал ее и тогда, когда она печаталась в Вильнюсе, и тогда, когда она тиражировалась в Смоленске. И всегда это был глоток правды, честности и объективности в отличие от потока лжи и пропаганды государственных СМИ.

И теперь вдруг меня лишили возможности читать мою любимую газету. Я пытался выяснить причину этого в почтовом отделении нашего райцентра, но там ничего не знают. Я, конечно, тоже не знаю, но думаю, что это связано с общественно-политической обстановкой в стране, – власти заблокировали «Народную Волю». Понятно, что такие действия являются прямым нарушением Закона о средствах массовой информации. Но когда наши власти руководствовались законом? Да никогда. Для них закон что дышло. Они просто боятся правды. И это при 80 процентах поддержки избирателей, как сообщила Ермошина. Вы не находите, что это как-то странно и нелогично?

Лукашенко страшно боится проведения повторных выборов. А ведь при 80-процентной поддержке он выиграет любые выборы, хоть повторные, хоть пятые и так далее. Это положило бы конец сегодняшнему кризису в стране. И это ведь в интересах всего белорусского народа.

А с этим письмом я обращаюсь к Вам, уважаемая редакция, чтобы получить ответ на волнующие меня (да и других читателей) вопросы.

1.Какова причина и кто виноват в том, что мы лишились возможности читать «Народную Волю»?

2.Как долго будет сохраняться такая ситуация и какой Вы видите выход?

3.Можем ли мы, простые читатели, Вам чем-нибудь помочь? И если да, то чем?

С большим уважением – Анатолий Исаакович ЦИЛОВ, житель г.п.Корма Гомельской области.

ОТ РЕДАКЦИИ

Уважаемый Анатолий Исаакович!

Спасибо Вам за письмо! На первый вопрос Вы фактически ответили сами: то, что Вы не получаете «Народную Волю», связано с общественно-политической ситуацией в стране. Власти делают все для того, чтобы скрыть массовые фальсификации при подведении результатов голосования на президентских выборах, что, кстати, привело к тому, что вот уже четыре недели не стихают протестные акции как в Минске, так и в большинстве других городов Беларуси. Для «Народной Воли» главное – доносить до людей **ПРАВДУ**. Такая позиция, понятно, не нравится ни Лукашенко, ни его прислужникам. А потому они пошли на репрессии – запретили издательству «Белорусский Дом печати» тиражировать «Народную Волю», а «Белпочте» и «Белсоюзпечати» – распространять ее через подписку и киоски.

Отправляя Вам, Анатолий Исаакович, пять последних номеров газеты в конверте, мы доводим до Вашего сведения, что вот уже третью неделю мы вынуждены печатать «Народную Волю» под Москвой и распространять с помощью волонтеров. Если Вы знаете людей, которые могли бы забирать газету в редакции и доставлять Вам в Корму, – рады будем встретиться и решить все вопросы.

Конечно, мы надеемся, что в скором времени блокада будет снята. Народу, как воздух, нужно **ПРАВДИВОЕ СЛОВО**.

Спрашиваете, чем могут помочь редакции простые читатели? Прочитайте, Анатолий Исаакович, наше обращение, опубликованное в «Народной Воле» за 4 сентября, и Вы всё поймете.

САЛІДАРНАСЦЬ

Трымайся, наш любімы Купалаўскі тэатр!

Нацыянальны драматычны тэатр імя Янкі Купалы – на замку. Закрыты афіцыйным распараджэннем Міністэрства культуры да канца лістапада (хоць не вядома, як ён зможа распачаць працу на пачатку снежня). Не прадаюцца квіткі, здымаюцца афішы, згортваюцца мерапрыемствы, запланаваныя ў сувязі з юбілеем тэатра – 100-годдзем з дня заснавання. Такую цану заплацілі купалаўцы за сваю грамадзянскую пазіцыю – быць са сваімі гледачамі, быць са сваім народам, публічна выступіўшы за перамены ў краіне.

Украінскі тэатр імя Івана Франка ў Кіеве запрасіў выгнаных са свайго тэатральнага дома калег-пабрацімаў адзначыць юбілей у іх. Своечасовы і сапраўды брацкі жэст салідарнасці. Але не менш важная для купалаўцаў салідарнасць у сваёй краіне. "Народная Воля" выказвае любімым артыстам-купалаўцам сваю павагу і публікуе словы падтрымкі ад вядомых суайчыннікаў і тэатральных дзеячаў.

Сапраўды беларуская дзяржава такога не ўтварыла б

Тэатр пачынаецца не з вешалкі. Тэатр пачынаецца з асоб, з людзей, якія ў ім працуюць, – з акцёраў, рэжысёраў… Хіба можна сёння ўявіць наш Купалаўскі без Зоі Белахвосцік, Віктара Манаева, Рамана Падалякі, Паўла Харланчука… без Мікалая Пінігіна, без Паўла Латушкі, без… ды ці можна пералічыць усіх, хто нам дарагі, без каго Купалаўскі не Купалаўскі? Мы рыхтаваліся да 100-годдзя тэатра, мы чакалі вяртання "Тутэйшых" на сцэну, а што цяпер маем?.. Усе апошнія дні беларуская прастора цярпіць страту за стратай. Тэлебачанне, радыё, друк, універсітэты, інстытуты, школы пакідаюць лепшыя з лепшых. Такога ўдару па нацыянальнай культуры я не прыпомню...

Але не час плакаць і скардзіцца на лёс. Прымаю і разумею выбар купалаўцаў. Не хачу звяртацца да дзяржавы, каб аднавіла "статус кво", бо сёння няма ў нас беларускай дзяржавы, бо сапраўды беларуская дзяржава такога не ўтварыла б. На калені б упала, каб захаваць Нацыянальны тэатр №1 у год ягонага юбілею. Не толькі даравала б акцёрам іх "вальнадумства", але і прыслухалася б да іх думкі. Як і да думак і мар тых мільёнаў беларусаў, якія па ўсёй краіне ідуць пад дубінкі АМАПа, каб "людзьмі звацца", каб адстаяць сваё права будаваць новую, вольную, еўрапейскую Беларусь.

Барыс ПЯТРОВІЧ, старшыня Саюза беларускіх пісьменнікаў.

Хамская ўлада знішчае наш культавы тэатр

Даўным-даўно ў "Народнай Волі" я пісала пра беларусаў як пра спрадвеку добразычлівы, лагодны, працавіты і вельмі цярплівы народ. Прыходзіць хамская ўлада і бясконца выпрабоўвае наша

цярпенне. 26 гадоў мы цярпелі і назіралі, як улада знішчае нашу мову, нашу гісторыю, нашу культуру. І вось цяпер знішчае наш культавы тэатр.

Мілыя, любімыя нашы купалаўцы! Я вельмі ўзрушана тым, як вы бароніце сваю і нашу годнасць! Шчыра кажучы, спачатку гэта было для мяне вельмі нечакана. Але цяпер, назіраючы такую актыўнасць беларусаў, я цвёрда ведаю: Беларусь будзе жыць! Купалаўскі тэатр – будзе! Народ не дапусціць, каб найлепшы Нацыянальны тэатр быў ліквідаваны.

Мінкульт прапануе купалаўцам… арандаваць у дзяржавы сваю ж сцэну і ставіць спектаклі. Лічу гэта поўнай бязглуздзіцай. Купалаўцы ў сваім Доме мусяць быць не арандатарамі, а гаспадарамі.

Ганаруся акцёрамі і рэжысёрамі, якія так дружна і прыгожа падтрымалі свайго дырэктара Паўла Латушку. Дзякуй Вам, дарагія, і – будзем разам!

Зінаіда БАНДАРЭНКА, народная артыстка Беларусі.

Народны тэатр застаўся з народам

Нацыянальны тэатр імя Янкі Купалы – гэта наша нацыянальнае Эльдарада. І ніякімі замкáмі яго зачыніць немагчыма. Улада, відаць, не ведае выказвання Мікалая Гогаля, што "тэатр – гэта такая кафедра, з якой можна сказаць свету шмат дабра". І купалаўцы сказалі – найперш свайму народу, што мы – беларусы, што мы хочам жыць ГОДНА. Мы не можам сцярпець, калі нас абражаюць, б'юць, хлусяць. Купалаўскі тэатр быў і застаецца з народам.

Гітлераўцы падчас Другой сусветнай вайны беларускі тэатр №1 не закрылі, ён у 1943 годзе прыязджаў у Слонім на гастролі. А сёння ў еўрапейскай незалежнай краіне знайшліся разумнікі, у якіх паднялася рука на Нацыянальны тэатр. Калі пачынаюць закрываць тэатры – гэта бяда. У нас іх і так няшмат. Лічу, што Міністэрства культуры павінна вярнуць Паўла Латушку і ўвесь калектыў у тэатр, правесці запланаваны 100-гадовы юбілей Купалаўскага і больш не дапускаць такіх дзікіх выбрыкаў.

Сяргей ЧЫГРЫН, загадчык літчасткі Слонімскага дзяржаўнага драмтэатра.

Купалаўскае гняздо раскіданае

Дзе, калі і якая ўлада знішчала свае нацыянальныя тэатры? Армянская ў Арменіі? Грузінская ў Грузіі? Ніякая, нідзе і ніколі. Толькі цяперашняя беларуская ў Беларусі. Чаму? Бо ад пачатку яна ўсталёўвалася не як беларуская ўлада, а як антынацыянальны рэжым, скіраваны на знішчэнне беларускай мовы ("бедная, на якой нельга выказаць нічога вялікага"), культуры і гісторыі. Дык вось Купалаўскі тэатр – гэта і мова, і культура, і гісторыя. Тры ў адным. І – адным ударам!

І ніхто з тых, хто пры ўладзе, хто мог бы за тэатр заступіцца, не заступіўся. Ні міністр-тэатрал Макей, у якога жонка-акцёрка, ні дэпутат-тэатрал Давыдзька, які быў некалі дырэктарам тэатра. І з якой пыхай казаў ён пра сваё дырэктарства! Толькі і чулася: "Мой родны тэатр, мае найблізкія сябры, сяброўкі!.." І вось родны тэатр разгромлены, сябры з сяброўкамі выгнаны на вуліцу, а Давыдзька пяе асану галоўнаму пагромшчыку!

Пра адносіны рэжыму да тэатра сведчыць і гісторыя ягонай нядаўняй "рэстаўрацыі". Чырвоная цэгла, з якой узведзены за народныя (не казённыя) грошы будынак тэатра ("архітэктурны шэдэўр, найпрыгажэйшы і найвытанчаны ў горадзе, – як пісалі пра яго тагачасныя газеты"), была заменена пры "рэстаўрацыі" на сілікатныя блокі. Гэта падробка. Фальш. Як і ўсё ў гэтым рэжыме: падробнае, фальшывае, не беларускае. Але падрабіць беларускі, перарабіць на сілікатны нацыянальны дух Купалаўскага тэатра не ўдалося! І грамадзянскі ўчынак купалаўцаў, іх супрацьстаянне сіле, якая спрабуе парушыць, знішчыць не толькі беларускі тэатр, але і саму Беларусь, увойдзе ў гісторыю тэатра, які носіць імя Купалы, старонкай не менш бліскучай, чым ягоныя найбліскучыя спектаклі.

Уладзімір НЯКЛЯЕЎ, паэт, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі імя Янкі Купалы.

Гонар і годнасць вышэй за прафесію

Сітуацыя ў Купалаўскім тэатры для мяне знаёмая, я сам перажыў падобную, калі Мінкультуры змагалася з "Вольнай сцэнай", і перажыў якраз з акцёрамі, якія цяпер другім разам сышлі, але ўжо з Купалаўскага, – гэта Алег Гарбуз, Мікалай Кучыц.

Ні сям'і, ні захапленняў у мяне не было – толькі тэатр, толькі "Вольная сцэна". Апынуўшыся па-за тэатрам, я думаў: усё, я такой катастрофы не перажыву! Перажыў, выжыў. У свеце шмат іншых прафесій, дзе патрэбна акцёрская сутнасць.

І купалаўцы выжывуць! Выжывуць і, самае галоўнае, пакінуць пасля сябе добры грунт для наступных тэатральных пакаленняў. Бо, на маю думку, сапраўдны Нацыянальны Купалаўскі тэатр пачаўся толькі з гэтага пакалення. Ранейшы Купалаўскі, вялікі і магутны, з выдатнымі акцёрамі, па сутнасці, не быў беларускім, ён не быў укаранёны ў беларускасць. Акцёры проста размаўлялі па-беларуску на сцэне. А ў жыцці, нават за кулісамі, пераходзілі на рускую мову.

А цяперашняе пакаленне не толькі прафесійна беларускае, яно беларускае па жыцці. І менавіта яно – гэта вельмі важна – палічыла, што гонар і годнасць вышэй за прафесію. Усё гэта і дае мне падставы лічыць сучасны Купалаўскі тэатр сапраўды народным беларускім тэатрам.

Мы ж павінны ведаць, што нацыянальных тэатраў у Беларусі, па сутнасці, толькі два – Купалаўскі і Коласаўскі ў Віцебску. І купалаўцы паказалі ўсім айчынным тэатрам, як трэба сябе паводзіць.

Валерый МАЗЫНСКІ, стваральнік і былы галоўны рэжысёр тэатра "Вольная сцэна".

Белорусский театр уже не будет прежним

19 августа в Национальный театр имени Янки Купалы вошли крепкие коротко стриженные мужчины в масках – сотрудники КГБ в штатском. Эти люди захватили театр, запретив кому бы то ни было входить в него. Актеров выгнали из гримерок, не дав даже забрать личные вещи…

Белорусские театры, почти все оставшиеся со времен СССР в государственной собственности, 26 лет официально стояли вне политики. Весь менеджмент там назначался Министерством культуры, а политическая активность сотрудников жестко каралась. Но теперь даже белорусский государственный театр очнулся ото сна.

Более 20 государственных театров записали открытые видеообращения от своих трупп с требованиями проведения новых честных выборов и осуждением насилия на улицах городов Беларуси. Актеры, режиссеры, художники, технические работники вышли на протест вместе с рабочими, студентами, бизнесменами и политиками.

Надо сказать, что отношение белорусского театра к диктатору Лукашенко никогда не было комплементарным. Да, многие молчали, но при этом сами спектакли были лучшим ударом по идеологическим догмам Александра Лукашенко. В самом Купаловском театре шли постановки Николая Пинигина: "Висельники" Макдонаха – в единственной европейской стране, где практикуется смертная казнь, были, что называется, к месту; "Ревизор" Гоголя – жесткая сатира на белорусский постсовок, "Пинская шляхта" Дунина-Марцинкевича, рассказывающая об уничтожении национального самосознания...

Беларусь уже не будет прежней. Белорусский театр уже не будет прежним. А значит, зрителей по всему миру ждут новые удивительные и вдохновляющие истории из Беларуси, новые пьесы и постановки.

Андрей КУРЕЙЧИК, драматург.

Гэта спроба паставіць на калені беларускую культуру

Няма дзяржавы, няма краіны, няма нацыі без сваёй культуры. Як казаў Максім Гарэцкі, тэатр – храм нацыянальнага адраджэння.

Звальненне акцёраў і супрацоўнікаў Купалаўскага – гэта не параза народа, не параза нацыі, гэта параза тых, хто не ўмее слухаць, не ўмее чуць.

Можна прымусіць маўчаць, але спыніць думкі – немагчыма.

Гэта спроба паставіць на калені Беларускую культуру.

Грамадзянскі ўчынак Купалаўцаў дэманструе годнасць беларускага народа і кажа, што гонар быць беларусам – найвялікшая каштоўнасць.

Купалаўцы не здрадзілі традыцыям, не здрадзілі сумленню.

Звяртаюся да ўсёй беларускай грамадскасці: давайце разам скажам на ўсю Беларусь, на ўвесь свет: мы – Купалаўцы! І мы абавязкова вернемся!

Павел ЛАТУШКА, былы дырэктар Нацыянальнага тэатра імя Янкі Купалы.

Мы просім: не губляйце нас з далягляду, будзьце побач

Гэта ўдар пад дых. Як быццам хтосьці блізкі памірае: ты разумееш, што гэта непазбежна, чакаеш, і табе здаецца, што ты падрыхтаваны, але калі здараецца – усё адно гэта ўдар, які трэба прыняць.

У мяне гэта быў сёмы тэатральны сезон, у кагосьці – шаснаццаты, трыццаты, саракавы. Цяпер спрэчныя пачуцці: адчуваеш сябе вольным, але воля гэтая трохі балючая.

Рэпертуару ў тэатры не засталося. Няма ніводнага спектакля, які можна было б сыграць, дзе быў бы для гэтага поўны склад. Болей таго, няма ніводнага рэжысёра, які займаўся б уводамі ў спектакль кагосьці іншага. Калі ўзяць у тэатр новых людзей, набраць рэжысёраў – гэта ўсё адно не месяц, не два, а добрыя паўгода падрыхтоўкі. Што будуць мець людзі? Толькі тэкст. Купалаўскі спектакль – гэта не тэкст, гэта сэнс.

Што будзе далей? Мы плануем жыць. Мы – сям'я, а сям'ю не пакідаюць.

Мая просьба: не губляйце нас з далягляду, будзьце побач.

Крысціна ДРОБЫШ, былая актрыса Купалаўскага тэатра.

На фота: Купалаўцы падаюць заявы на звальненне.

МНЕНИЕ

В Беларуси готовится провокация для введения российских войск?

В Беларуси готовится провокация с жертвами и потерпевшими. Цель – представить протесты граждан как неуправляемые массовые беспорядки. Так считает бывший сотрудник спецслужб Валерий Костко.

Владимир Макей на пресс-конференции в Москве заявил, что в Беларуси предотвращена цветная революция. Такое заявление, я считаю, может иметь два объяснения.

Первое. Макей неадекватно воспринимает то, что происходит в Беларуси.

Второе. Макей знает и понимает, что в Беларуси готовится масштабная провокация для того, чтобы скомпрометировать мирный характер протестов белорусов против чудовищной фальсификации результатов выборов 9 августа 2020 года.

Исключительно для Макея объясняю: все протесты в Беларуси – это следствие масштабных фальсификаций на выборах, с чем народ не согласился. Виновники сложившейся ситуации – А.Лукашенко, Л.Ермошина и все, кто принял участие в фальсификации.

Протесты исключительно мирные и в рамках Конституции Республики Беларусь. Требование простое и понятное – проведение новых честных, прозрачных и демократических выборов.

Никакие внешние силы, за исключением Кремля, в происходящее в Беларуси не вмешивались и не вмешиваются. Идет противостояние Народа Беларуси и диктатора, узурпировавшего власть.

Поскольку все диктаторы ненавидят свои народы (объективная причина – вопрос о власти), естественно, Путин поддерживает Лукашенко.

Внешняя угроза нужна, чтобы сплотить народ вокруг диктатора и ввести в действие договор между диктаторами о взаимопомощи. Цель – удержать власть.

Проблема Лукашенко в том, что ему уже никто не верит и все его сценарии больше похожи на бред.

«Вагнеровцы», а всего их аж 200, российские коварные планы – не прокатило. Значит – Америка и Украина забросили на территорию Беларуси российских граждан. Но и это не прокатило.

На западе танки гусеницами гремят, над белорусско-литовской границей шарики воздушное пространство нарушают, Гродненскую область к Польше уже присоединяют.

Весь этот бред можно было бы не вспоминать и не описывать. Но…

Глава российского МИД Лавров на той же пресс-конференции сообщил, что в Беларусь проникли 200 (они что, кроме цифры 200, других не знают?) неких экстремистов-террористов из Украины.

Спасибо, конечно, Лаврову за информацию. Но тогда вопрос к доблестным пограничникам: если вы так бдительно охраняете наши рубежи, что даже католический священник Т.Кондрусевич (кстати, гражданин Беларуси) не может попасть домой, то почему 200 экстремистов, не граждан Беларуси, свободно проникают через границу?

Вопрос к главе КГБ: какие приняты меры для их задержания? Экстремисты с добрыми намерениями не приезжают. Кровь белорусских граждан, пролитая экстремистами, будет на вашей совести.

К чему все эти рассуждения? В Беларуси, я полагаю, готовится массовая провокация с жертвами и потерпевшими. Цель – представить массовые протесты граждан как массовые беспорядки.

«Экстремисты» нападают на ОМОН и милиционеров, убивают и калечат часть из них. ОМОН в ответ жестко избивает протестующих.

«Картинка» создана. Массовые беспорядки налицо. Руки диктаторов развязаны. Лукашенко вводит ЧП, Путин задействует свой «резерв» и вводит его в Беларусь. СМИ под жестким контролем, собрания и протесты – запрещены, судилища, тюрьмы и т.д.

И пир диктаторов во время чумы

Динамика последних дней свидетельствует о большой вероятности осуществления этих планов. 2 сентября визит Макея в Москву и его пустые слова на пресс-конференции. 3 сентября – визит Мишустина в Минск. 3 сентября – прилет министра МВД Катара в Минск. 4 сентября – визит министра МО Беларуси в Москву. Суетятся. Время играет не на них.

Обращает на себя внимание то, что **в последнее время в Беларуси началась «охота» на журналистов-фотографов. В кадр не должны попасть «экстремисты»-провокаторы.**

Граждане Беларуси используют свое конституционное право на мирный протест против лжи и насилия со стороны властей предержащих. Народу Беларуси не надо захватывать административные здания и крушить все вокруг. Все это и так принадлежит народу.

У народа Беларуси нет цели борьбы с МВД, КГБ, МО. У народа Беларуси есть цель и право избирать власть и контролировать ее.

А провокаторы, если они появятся среди мирных протестующих, будут выделяться повышенной агрессивностью. Они будут скрывать свои лица под масками или балахонами. Они плохо будут понимать *беларускую мову*. Вот их нужно фотографировать и передавать в руки правоохранителей. Пусть со своими и разбираются.

На поле Добра побеждает всегда Добро. На поле Зла – Зло.

P.S. Как стало известно, госсекретарь Совета безопасности РБ Андрей Равков уволен с должности. Это, на мой взгляд, еще одно подтверждение того, что замышляется что-то нехорошее. И не каждый из окружения Лукашенко готов обагрить свои руки кровью белорусского народа.

Валерий КОСТКО, бывший подполковник КГБ.

АСОБА

Тацццяна ГРЫНЕВІЧ:

«Песня пазбаўляе страху, таму трэба спяваць!»

*Пасля нядаўняга жаночага Маршу міру і незалежнасці найбольшую папулярнасць на інфармацыйных сайтах набыў відэаролік, на якім жанчыны з кветкамі ў руках, ахінутыя бел-чырвона-белымі сцягамі, бясстрашна прарываюць чорную заслону разгубленых амапаўцаў. Уражвае, канешне ж. Але мяне не менш ўражваюць і іншыя формы пратэсту. Заходжу я, скажам, у гандлёвы цэнтр "Сталіца", што пад плошчай Незалежнасці, а там – гучыць "Пагоня". На ўсіх паверхах, і тысячы людзей падпяваюць. Спускаюся ў метро на "Купалаўскай", а там – "Магутны Божа": і на пероне, і ў вагонах. Беларуская песня стала ў шэрагі пратэстоўцаў. Спявачка **Тацццяна ГРЫНЕВІЧ** расказала, чаму неабходна заахвочваць вулічныя спевы.*

– Таццяна, ты прафесійная спявачка, доўгі час працавала ў Дзяржаўным камерным хоры Беларусі, шмат канцэртавала, маеш уласныя песенныя альбомы. Што змусіла цябе выйсці з песнямі на плошчу Незалежнасці?

– За апошнія тыдні мы адчулі столькі болю, чытаючы навіны пра забойствы, затрыманні, збіццё і катаванні мірных пратэстоўцаў, – слёзы ў горле стаяць. Аднолькавы стан у соцень тысяч людзей: абурэнне, адчай, роспач. І я зразумела, што трэба неяк дапамагчы людзям узняцца духам. Беларусам патрэбна песня, душы людскія ратуюць супольныя спевы. І мы пачалі спяваць – на плошчы Незалежнасці, на ганку Белдзяржфілармоніі, у метро – дзе толькі можна. Песня не толькі дух падымае, яна і страху пазбаўляе, таму неабходна, каб людзі спявалі. І яны спяваюць – "Купалінку", "Магутны Божа", "Пагоню", "Тры чарапахі", "Разбуры турмы муры". Гэта самыя папулярныя сёння вулічныя песні.

– У залах раней ты выступала з гітарай. Чаму тут вырашыла змяніць інструмент?

– Маладых людзей з гітарамі я часта бачу на плошчы Незалежнасці, таму звычайна прыходжу са скрыпкай. Часам проста задасі тон – і пайшло-паехала, людзі падхапілі... Спяваеш "Мой родны кут, як ты мне мілы, / забыць цябе не маю сілы" – а на людскіх вачах блішчаць слёзы... Нашы нервы сёння напятыя, як струны. Вечарамі, начамі мы, жанчыны, сядзім па хатах і плачам, бо ўсё гэта цяжка вытрымаць. А днём на плошчы песня выклікае зусім іншыя слёзы, пасля іх неяк дужэй пачуваешся.

– Сілавікі кожны дзень затрымліваюць пратэстоўцаў, то тут, то там адбываюцца хапуны. Не страшна ў такой атмасферы спяваць?

– Прызнацца, мне вельмі страшна. Бо ўжо адклалася ў свядомасці: людзі ў чорнай уніформе з надпісам "ОМОН" на спіне і з маскамі на тварах – гэта небяспека, гэта зверствы і катаванні. Ты разумееш, што цябе рэальна могуць забіць ці скалечыць. Ну, так яны сябе

зарэкамендавалі...

– Як ставяцца твае родныя да такой небяспечнай канцэртнай дзейнасці?

– Бацькі перажываюць, вядома ж. Браты з Пецярбурга тэлефануюць. Усе не кладуцца спаць, пакуль я вечарам не дабяруся дадому. Што тут зробіш... І я свайму сыну казала на шэсці не хадзіць, і мае бацькі пра тое ж просяць. Але як тут уседзіш у хаце?!

– Мы сёння сустрэліся з табой каля Нацыянальнага тэатра імя Янкі Купалы, ад якога застаўся толькі будынак. Ведаю, што ты часта наведвала спектаклі ў Купалаўскім. Як перажываеш тое, што адбылося з тэатрам?

– Гэта проста дзікунства нейкае – разагнаць і закрыць Нацыянальны тэатр, прычым напярэдадні яго 100-гадовага юбілею! Нідзе ў свеце, нават там, дзе кіруюць ваенныя хунты, такога не было. Таму мы некалькі разоў збіраліся і спявалі каля Купалаўскага, каб падтрымаць акцёраў. Але міліцыя пачала сачыць, папярэджваць пра "незаконнасць мерапрыемства", таму давялося згарнуць нашы выступленні. Гэта ў галаве не ўкладваецца – 60 чалавек адразу звольніць! А дзе новых акцёраў набраць? Іх жа з Расіі не завязеш, як прапагандыстаў на БТ.

– Але няма ліха без дабра. Ты паглядзі, якімі неверагодна папулярнымі сталі бел-чырвона-белыя сцягі, як загучала наша мова!

– Гэта не можа не радаваць. Я ўчора апынулася ў кампаніі дзевятнаццацігадовых равеснікаў майго сына. Ведаеш, пра што яны гавораць? Калі сюды прыйдуць акупанты, то моладзь збіраецца перайсці на беларускую мову. Бо мова – гэта найлепшы маркер, каб пазнаваць сваіх. У сённяшняй Беларусі дзевятнаццацігадовыя юнакі думаюць так.

– З самых розных дзяржустаноў працягваюць звальняцца людзі, хто па сваёй ахвоце, хто пад ціскам. Ты з Белдзяржфілармоніі сышла яшчэ гады тры таму. Чаму?

– Мяне прымусілі сысці. Тады я перажывала, а сёння ўжо тым, хто мяне адтуль выжыў, прабачыла і нават дзякуй скажу! Памятаю, як 10 гадоў таму пасля прэзідэнцкіх выбараў, калі таксама быў хапун на плошчы Незалежнасці, я адна ў Камерным хоры ледзь магла спяваць. Прыйшла на працу пасля той страшнай ночы, а вочы на мокрым месцы. Развучваем песню "Трэба дома бываць часцей", а я плачу... Калегі пытаюцца: "Што здарылася? 700 чалавек схапілі на плошчы? Дык яны самі нарываліся..." Такія размовы былі. І сёння, праз 10 гадоў, я проста шчаслівая, што мае былыя ўжо калегі выйшлі на ганак філармоніі з плакатамі "У нас забралі голас!", "Мы супраць гвалту!".

– Камерны хор філармоніі, калі не памыляюся, раней спяваў і на інаўгурацыі прэзідэнта?

– Так, мы выступалі на розных дзяржаўных мерапрыемствах, у тым ліку даводзілася працаваць і на інаўгурацыях. Памятаю, як мне было сорамна, стаяла з чырвоным тварам... Мне сёння шкада былых калег – з плакатамі выходзілі, а скажуць – і прыйдзецца зноў там выступаць. Проста вымушаны будуць. Не пайсці – значыць згубіць працу. А стаць беспрацоўным не кожны сёння гатовы. Хоць заробкі ў хоры зусім маленькія – 300–400 рублёў. Што ж, кожны павінен будзе зрабіць свой выбар, наколькі ў каго хопіць сіл.

– Краем вока я бачыў рэпартаж па БТ з плошчы Незалежнасці, у якім і нацыянальны сцяг, і згаданая табой песня "Магутны Божа" былі названы калабаранцкімі, маўляў, яны заплямлены ў гады Другой сусветнай вайны. А людзі, якія вас слухаюць, падобных прэтэнзій не выстаўляюць?

– Ні разу! "Магутны Божа" і ў праваслаўных, і ў каталіцкіх храмах здаўна спяваецца. Гэта рэлігійны міжканфесійны гімн Беларусі, напісаны на словы Наталлі Арсенневай. Яна калабарантка? А пакажыце мне канкрэтныя калабаранцкія тэксты, пад якімі стаіць яе імя. Іх няма. З другога боку, за што Арсеннева павінна была любіць савецкую ўладу? За казахстанскую ссылку, адкуль яе ледзьве ўдалося выратаваць? Хіба паэтка мусіла ісці ў партызанскі лес, дзе яе, учарашняга "ворага народа", мог прыстрэліць які-небудзь засланы з усходу камісар? Неяк я ў "Народнай Волі" чытала, што пасляваенны прэзідэнт Францыі генерал Дэ Голь выказваў падзяку тым настаўнікам, якія пры немцах вучылі дзяцей на французскай мове. Вінавацяць Арсенневу ў супрацоўніцтве з фашыстамі сённяшнія, узмоцненыя кадрамі з Масквы, прапагандысты. Але мы, беларусы, не павінны шукаць ворагаў там, дзе іх ніколі не было.

– Твае вулічныя выступленні пачаліся адразу пасля выбараў. А як праходзіла галасаванне на тым участку, дзе ты жывеш?

– Мой участак №98 знаходзіўся ў Мінску, у Прылуках, у Інстытуце аховы раслін. 9 жніўня мы пайшлі з сынам на галасаванне, апрануўшы белыя строі. Прыйшлі і проста дзіву даліся, колькі там людзей таксама ў белым, з белымі стужачкамі. Прагаласавалі і пайшлі дахаты. А ўвечары я вярнулася глянуць, якія вынікі. І гітару з сабой прыхапіла. Было зноў шматлюдна. Пакуль лічылі галасы, мы каля інстытута спявалі разам з людзьмі.

– Ужо звыклая карціна: дзе ты – там і песня.

– Дык гэта ж здарова, што людзі заспявалі! Потым старшыня камісіі выйшаў абвясціць вынікі – яго адразу сустрэлі апладысментамі. А калі прагучалі лічбы, то радасці людзей не было канца. **За Святлану Ціханоўскую прагаласавалі 1052 чалавекі, за Лукашэнку – 553.** Перавага нашага кандыдата была відавочнай – амаль удвая. Усцешаныя людзі са словамі падзякі пасадзілі старшыню камісіі ў бусік, і ён спакойна паехаў. Думаю, на большасці ўчасткаў адбылося прыблізна тое самае. Але Цэнтрвыбаркам усё "пералічыў" па-свойму. Наступствы тых "перападлікаў" мы назіраем на вуліцах ужо больш за тры тыдні.

Міхась СКОБЛА.

Фота са старонкі Т.Грыневіч у "Фэйсбуку".

ЛИЧНОЕ

Трое суток не спать

На летних каникулах после первой в жизни экзаменационной сессии я поехал в родную деревню Нежевку, чтобы порадовать родителей собственными успехами, помочь им в привычных сельскохозяйственных работах, побродить по лесным тропинкам, подремонтировать заборчик и обветшалую крышу сарая.

И вот как-то слышу тихий разговор папы с мамой:

– Недавно этот Васька обещал побыть у нас подпаском, а сегодня он уже в соседней деревне будет на свадьбе играть. Конечно, там и выпить, и закусить вдоволь, да и заплатят хорошенько, не то что мы с тобой...

Я поспешил развеять тревогу своих родителей:

– Да вы что, зачем нам Васька? Я же к вам на все лето приехал, а для меня с коровками день в поле побыть – сплошное удовольствие!

Небо едва заалело на востоке, а я уже был в полном сборе. Мама подоила Рябинку, процедила в банки молочко, помогла упаковать «тормозки» для меня и пастуха дяди Сергея, выпустила коровку на улицу, где уже пощипывали травку на обочине все соседские кормилицы. Вот и пастух показался: объединил коровок в стадо, которые по установленной привычке не торопясь засеменило в сторону обширного луга. Дядя Сергей в авангарде, я – в обозе.

К полудню тучки прикрыли солнце, жара не мучила, оводы не донимали, скотинка наша продолжала флегматично хрустеть травичкой. На душе была такая благодать, что не выразить ее во всеуслышание просто не было мочи. Вначале я бурчал себе под нос самые известные мелодии, а потом переключился на более близкую сердцу «Песню журналиста». Кроме пастуха, вокруг ни души – пой, хоть горло разорви. И я разошелся:

И о том, что дал рекорд шахтер,
Что пилот забрался выше звезд,
Раньше всех расскажет репортер,
От забоя к небу строя мост...

Когда очередь дошла до припева, который повторялся после каждых двух куплетов, Сергей насторожился.

Трое суток шагать,
Трое суток не спать
Ради нескольких строчек в газете.
Если б снова начать,
я бы выбрал опять
Беспокойные хлопоты эти.

Я, видимо, основательно вошел в раж. Голос «главкома» стада раздался за моей спиной столь неожиданно, что я опешил. Говорил он на привычном белорусском наречии и с таким осуждением, что мне стало неловко:

– І што гэта ты, Міша, нейкае дурное пяеш? Ну хто гэта вытрымае, каб трое сутак крочыць ды яшчэ трое сутак не спаць?

Сам я, казалось, понимал глубинный смысл сокровенных песенных строк, но разве растолкуешь это простому сельскому человеку, у которого образование – ноль классов? Честно признаться, по тем временам и для меня эти откровения были всего лишь романтической теорией, а не суровой действительностью, с которой потом не раз пришлось столкнуться в процессе многолетней журналистской практики.

...Работа в многотиражной газете «Автозаводец» была непродолжительной – меня очень быстро «вычислили» и переманили в печатный орган МВД БССР «На страже Октября». Вот здесь я уже на собственной шкуре познал, что такое ненасытность многотиражек. И в одной, и во второй газете нужно было писать много, а главное – оперативно выдавать именно деловые, «забойные» материалы. Иногда даже перепечатки и официоз из БЕЛТА не спасали.

Когда же меня аттестовали в лейтенанты внутренней службы и перевели на должность старшего инспектора по пропаганде и агитации, командировкам не стало ни конца ни края. А потом еще была сложная и ответственная работа в штабе МВД. Напрямую с журналистикой она была связана меньше, но мне все время хотелось реализоваться именно в избранной профессии.

Когда союзное министерство дало добро на издательскую деятельность Минской высшей школы МВД СССР, хорошо знавшие меня по работе коллеги сразу же пригласили во вновь испеченный редакционно-издательский отдел вуза. Дело знакомое, любимое, потому и согласился без колебаний. Редактировать и издавать пособия, по которым учились курсанты, было и престижно, и интересно, и увлекательно. Да и свежих новостей в жизни школы, ставшей вскоре академией, было всегда превеликое множество. Как тут не развернуться, не рассказать обо всем происходящем в печати! Но ведь это можно было делать только во внеслужебное время. Вот и приходилось «трое суток не спать».

Потом одна за другой на просторах великого и могучего Советского Союза стали возникать «горячие точки», в которые нас, офицеров, посылали вместе с курсантами для охраны общественного порядке. Вначале грохнул Чернобыль, затем забурлили Ереван, Тбилиси, Баку, Степанакерт. Вроде и не до журналистики там было оперативному дежурному по батальону уже подполковнику Михаилу Знаку, но творческий зуд одолевал постоянно. Я понимал, что больше просто некому творить летопись событий, которая, как показал опыт, весьма пригодилась при создании книги «Восхождение» об истории милицейского вуза, редактором которой был я. Но, опять же, какой ценой мне это давалось?

Утром заступаешь на очередную суточную смену. Работа адова. Тут тебе и оперативная связь со всеми союзными и региональными структурами, и боевое оружие всего офицерского состава, и ночные проверки внутренних нарядов, и питание, обеспечение транспортом, горючим личного состава, и масса других не изведанных ранее, но весьма сложных проблем...

Устаешь страшно. А ночью сна и даже элементарного отдыха – никакого. И вот почему: утром, сменившись, на ходу перекусываешь и вместе с начальником политотдела на вездеходном «газике» едешь в горы, по самым отдаленным точкам. Проверяешь посты, берешь интервью, просто беседуешь с ребятами, вникаешь во все подробности службы, заносишь все в блокнот и фиксируешь на фотопленке. К новой смене стараешься осмыслить детали, изложить на черновике. Ночью же, когда утихают телефоны и рация, облекаешь записи в литературную форму, чтобы с нарочным или заказной почтой отправить в газету. Там этих моих материалов ждали, ставили сразу же на полосу, делали дополнительный тираж, чтобы фельдъегерской связью передать нашим ребятам.

Все опубликованные материалы об их боевых действиях и человеческих отношениях вывешивались на стендах и становились достоянием всего личного состава.

И так изо дня в день, из ночи в ночь, из недели в неделю...

Теперь я уже мог растолковать сельскому пастуху дяде Сергею, почему эта работа требовала «трое суток не спать».

Михаил ЗНАК, член Союза писателей Беларуси.

Народная Воля http://www.nv-online.info 8 ВЕРАСНЯ 2020 г.

ЖАНЧЫНЫ З ЛЕГЕНДЫ

Анатоль БУТЭВІЧ

ПЕРШАЯ КАРАЛЕВА ПОЛЬСКАЯ З ЛІТОЎСКАЙ ЗЯМЛІ

(Працяг. Пачатак у №№63,65,67,69,70.)

З далёкай і блізкай гісторыі вядома, што ва ўсе часы паміж высокаўладнымі асобамі былі папулярныя "выгадныя партыі" ў шлюбах. Таму і шлюбаваліся, напрыклад, каралеўскі сын з княскай дачкой, месцы пражывання якіх часта падзяляла не адна сотня кіламетраў, да таго ж самі яны жылі ў розных дзяржавах. Здаралася, маладыя размаўлялі на розных мовах, бывала, нават не разумелі адно аднаго. Згадайма хоць бы вялікага князя літоўскага Ягайлу і ягоную першую жонку каралеву польскую венгерскага паходжання Ядвігу. Яны абое напачатку не валодалі мовай краіны, у якой жылі. Шлюб Ягайлу прапанавала дэлегацыя польскай знаці, якая праехала, каб сватаць Ягайлу, больш за 850 кіламетраў: з польскай сталіцы Кракава ў вялікакняскую рэзідэнцыю Крэва.

Калаж Ірыны ПУСТАВАЛАВАЙ.

Вядомая рэч – гэта быў палітычна ангажаваны шлюб. Мяне ж заўсёды займала: а ці звярталі ў такіх выпадках увагу на пачуцці? Як быць з каханнем, асабліва тады, калі нехта з будучых маладажонаў ужо быў абяцаны іншаму? А мо дзейнічаў вядомы народны звычай: бацькам пярэчыць нельга, сцерпіцца – злюбіцца? Але ж і яшчэ адна загадка: ці бачыліся маладажоны да шлюбу? Як уяўлялі сваё сямейнае жыццё менавіта ў такім саюзе? Няўжо адразу згаджаліся на ката ў мяшку? Фотаздымкаў жа, каб пазнаёміцца завочна, тады не было. Гэта ж колькі патрабавалася часу, каб уся гэтая мітусня завяршылася шлюбам! Вельмі часта абставіны не маглі чакаць: то вайна прыспешвала заключыць выгадны шлюб, то неабходнасць захаваць цэлымі свае ўладанні, а то бацькоўскія амбіцыі альбо каралеўскі загад мелі вырашальнае значэнне.

Пра той важны бацькоўскі ўплыў на шлюбаванне сваіх дзяцей сведчаць як многія прыклады, так і пэўныя традыцыі. Цікава звярнуць увагу, хто быў галоўным ініцыятарам шлюбных повязяў. Відаць, дамінавалі ўсё-ткі мужчыны. Верагодна, меркаванне жанчын не ўлічвалася наогул, а калі і звярталі часам на яго ўвагу, то далёка не заўсёды. Таму і раўнапраўя адэкватнага не існавала. Нават у шлюбаванні. Бо яшчэ ў той далёка-далёкі час звыкла казалася пра дзяўчыну: аддалі замуж. І ў гэтым "аддалі" – усе яе правы, усе магчымасці. Не яна была дамінуючай у выбары, за яе вырашалі. Бацькі, родзічы, высокапасадныя асобы. Аднак гэтае "аддалі" датычыла і звыклых людзей, простых, нават бедных. Мо таму яно захоўвалася цягам многіх стагоддзяў, нават да нашага часу дажыло. Ці не чуем мы і сёння пра дачку: часцей – "*аддалі* замуж" і радзей "*пайшла* замуж". Жывучыя традыцыі.

Тое ж самае можна сказаць і пры знаёмстве з жыццём Альдоны – адной з шасці дачок ад трох шлюбаў вялікага князя літоўскага Гедыміна, які ўзышоў на гаспадарскі пасад у 1316 годзе. Прыкладна ў гэты ж час каралём польскім быў Уладзіслаў Лакетка, які намагаўся аб'яднаць польскія землі, знайсці паплечнікаў у барацьбе супраць крыжакоў. Праўду кажучы, акрамя Тэўтонскага ордэна не давала спакою суседзям і Вялікае Княства Літоўскае. Вось і вырашыў Лакетка скарыстаць мірны шлях нейтралізацыі вайсковых памкненняў суседа.

Пачатак 1325 года. Пасольства польскага караля Уладзіслава Лакеткі прыбыло ў Вільню да вялікага князя літоўскага Гедыміна. Задача ў паслоў нібыта простая, бытавая – упрасіць Гедыміна, каб аддаў сваю дачку Альдону за каралевіча Казіміра. Але ж і перашкодаў хапае. Адна з іх рэлігійная. Каралевіч – каталік, Альдона – язычніца. Цікавая завязка. Ды паслы памятаюць галоўную мэту такога шлюбу – абараніць палітычныя інтарэсы Польшчы. А калі зладзіцца шлюб, то ўдасца яшчэ выбавіць з вялікалітоўскага палону тысячы палякаў. Ды і надзейны саюзнік супраць Тэўтонскага ордэна вельмі патрэбны.

Удалося паслам і тое, і другое, вырашылася нават трэцяе. Было заключана першае ў гісторыі мірнае пагадненне і ваенны саюз з вялікім князем літоўскім Гедымінам супраць крыжакоў, утварыўся польска-вялікалітоўскі саюз у процівагу Тэўтонскаму ордэну. Выканалі паслы і сваю галоўную місію – угаварылі Гедыміна, згадзіўся ён на шлюб Альдоны з Казімірам. Адразу ж у Кракаве і Вільні пачалося ажыццяўленне задуманага.

Але хутка толькі казка кажацца. А да каралеўскай кароны трэба зрабіць нямала крокаў.

У ганаровым суправаджэнні і пышна сустрэтая прыбыла Альдона ў Кракаў. Аднак да шлюбу было яшчэ няблізка. Альдона мусіла хоць крыху авалодаць польскай мовай, каб размаўляць з мужам без перакладчыка. Але адна бяда не ходзіць. Аказалася, патрэбна згода Папы Рымскага на шлюб каталіка з язычніцай. Што зробіш, давялося ахрысціцца і Альдоне. Адбылося гэта 30 красавіка 1325 года. Нядаўняя язычніца Альдона стала каталічкай Аннай, хоць часцей за ўсё новыя суайчыннікі называлі яе проста, па-нашаму, Ганнай. Вось яна ўжо і каталічка, і чужую мову стала разумець. Можна і да шлюбу.

Але…

Аказалася, у каралевіча Казіміра адносна сямейных повязяў былі свае намеры. Акрамя таго, што ён да гэтага не спавядаў цнатлівага жыцця, вызначаўся канфліктамі на дзяржаўным полі, дык ён у дзяцінстве ўжо быў заручаны з Бонай з Люксембургаў – каралеўнай чэшскай. Існаваў тады такі звычай – шлюб на будучыню, які заключалі бацькі, пакуль шлюбаванцы не дасягнуць паўналецця. Знакаміты зачараваны трохкутнік. Натуральна, Казімір не меў аніякага жадання шлюбавацца з невядомай яму ды яшчэ з "дзікага язычніцкага краю" Альдонай.

Але…

Як бывала часта, усё вырашыла воля Казіміравага бацькі – чаго ж ён пасылаў так далёка паслоў? Чаго марнавалі яны свой час і казённыя сродкі? Хіба проста было атрымаць згоду бацькі Альдоны? Хіба будуць чакаць крыжакі, пакуль жаніх і нявеста разбяруцца са сваімі супярэчнасцямі? А ці падумаў хто пра стан і пачуцці самой Альдоны, якую так прыязна сустрэла польская сталіца і так "прыязна" паставіліся да яе ў каралеўскім доме? Ды што зробіш – палітычная выгада для дзяржаўцаў важней за пачуцці маладых. Запярэчыць бацьку сын не мог, а Альдона не мела права ўцякаць з Кракава. Таму і паплыла нармандская герцагіня Бона Люксембургская ў сямейны чоўне зусім у іншым накірунку. Яе аддалі замуж за каралевіча французскага Іаана (Жана) II Добрага з роду Валуа, у выніку чаго яна стала каралевай Францыі.

І толькі праз шэсць месяцаў пасля прыезду Альдоны ў Кракаў адбыўся ўрачысты шлюб. 16 кастрычніка 1325 года 15-гадовая дачка вялікага князя літоўскага Гедыміна Альдона стала жонкай 15-гадовага сына караля польскага Уладзіслава Лакеткі Казіміра. Яе галоўным пасагам сталі амаль 24 тысячы палякаў, якіх бацька Альдоны выбавіў з палону. Шлюб меў вялікае сімвалічнае значэнне: упершыню хрысціянская Польшча так цесна зыбліжалася з на той час язычніцкай Літвой (Княствам). Сучасныя тым падзеям хронікі адзначалі, што гэта быў саюз "для дабра і міру Каралеўства Польскага".

Ды не толькі з заходнім суседам парадніўся Гедымін праз шлюб сваёй дачкі. Іх у яго, як згадвалася, было шэсць. Лізавета (Эльжбета) Гедымінаўна была замужам за сынам мазавецкага князя Баляслава II Вацлавам Плоцкім. Сястра Альдоны Офка (Яўфрэмія) пашлюбілася з галіцка-валынскім князем Юрыем II Баляславам. Марыя стала жонкай вялікага князя цвярскога і ўладзімірскага Дзмітрыя Міхайлавіча Грозныя Вочы. Яшчэ адна дачка Гедыміна Айгуста (у хрышчэнні Настасся) мела шлюб з сынам маскоўскага князя і вялікага князя ўладзімірскага Івана Каліты будучым князем маскоўскім і вялікім князем уладзімірскім Сямёнам Іванавічам Гордым. Натуральна, што за кожным шлюбам стаяла палітычная і дзяржаўная выгада. Для абодвух бакоў. Іначай і быць не магло ў той ваяўнічы і неспакойны час. Таму некаторымі даследчыкамі Гедымін лічыцца ці не першым вялікім князем літоўскім, які так грунтоўна выбудоўваў сувязі з рускімі землямі, хоць, што праўда, і ваяваў з імі таксама.

Аднак найбольш вядомым аказалася шлюбаванне Альдоны з Казімірам. Пра гэты ўдалы і выгадны для іх шлюб палякі помнілі заўсёды. Нават праз два з паловй стагоддзі згадвалі пра яго, калі ў 1569 годзе ўгаворвалі прадстаўнікоў Вялікага Княства Літоўскага падпісаць Люблінскую унію. Многія магнаты ВКЛ адчайна супраціўляліся аб'яднанню ў адну дзяржаву Кароны і Княства. Польская ж шляхта спасылалася на даўнюю традыцыю цесных повязяў, прыводзячы ў прыклад адносіны паміж Лакеткам і Гедымінам, а таксама шлюб Альдоны і Казіміра.

Пасля смерці бацькі ў 1333 годзе 23-гадовы Казімір афіцыйна стаў каралём польскім, а Альдона – каралевай. Варта падкрэсліць, што каранаваліся яны адначасова, бо пазней для каралеўскіх жонак з іншых зямель гэта стала праблематычным.

Нялёгкі то быў час для краіны. Не ўдалося Лакетку-бацьку дабіцца не толькі адзінства зямель, але і адзінства ўлады. Гэта вялікім цяжарам лягло на плечы маладога караля Казміра III. Не сагнуўся ён. Справіўся. За 37 гадоў знаходжання на высокім пасадзе стаў асабліва шанаваным польскім каралём, добра вядомым ва ўсёй Еўропе. Прыняў Польшчу не надта моцнай і раздробленай, а пакінуў з'яднанай і магутнай. Пры ім польская тэрыторыя павялічылася больш як у два разы.

Спрыяла мужу і Альдона. Не пакідаў без увагі клопаты дачкі і зяця вялікі князь літоўскі Гедымін, які стаў ужо даволі ўплывовай палітычнай фігурай. Праз мірныя дамовы з суседзямі Казіміру ўдалося нейтралізаваць знешніх ворагаў. А разумныя ўнутраныя рэформы ўмацавалі каралеўскую ўладу. Нездарма Казіміра першым (і адзіным) у польскай гісторыі назвалі Вялікім. Ды захаваліся звесткі, што ў звыклым жыцці быў ён і вельмі жорсткім, несправядлівым, занадта актыўным прыхільнікам жаночай прыгажосці нават пры жывых жонках.

Альдона ж, якая з маладых гадоў захаплялася музыкай, танцамі, валодала высокімі маральнымі якасцямі, не разгубіла сваіх захапленняў і прынцыпаў і на высокім каралеўскім пасадзе. Як сведчыць польскі храніст Ян Длугаш, ва ўсіх выездах каралеву суправаджалі спевакі з арфамі, барабанамі і гуслямі.

Альдона-Ганна нарадзіла дзвюх дачок – Эльжбету і Кунігунду. Памерла яна 26 мая 1339 года. Пахавалі ў Вавельскім кафедральным касцёле Кракава. Гэта было першае пахаванне каралевы ў Вавелі. А Казіміру давялося жаніцца яшчэ двойчы. З другой жонкай развёўся з-за яе няздольнасці нарадзіць дзіця. За ўсё сваё сямейнае жыццё яму так і не пашчасціла мець сыноў, каб па спадчыне перадаць каралеўскую карону. Таму пасля смерці 5 лістапада 1370 года 60-гадовага Казіміра III Вялікага, апошняга са старажытнага роду Пястаў, польскі каралеўскі пасад заняў кароль венгерскі Людовік Вялікі (Людвік Венгерскі) з Анжуйскай дынастыі, бацька будучай каралевы польскай і першай Ягайлавай жонкі Ядвігі. Быў ён сынам венгерскага караля Карла Роберта і Лізаветы, дачкі Уладзіслава Лакеткі і сястры Казіміра III Вялікага.

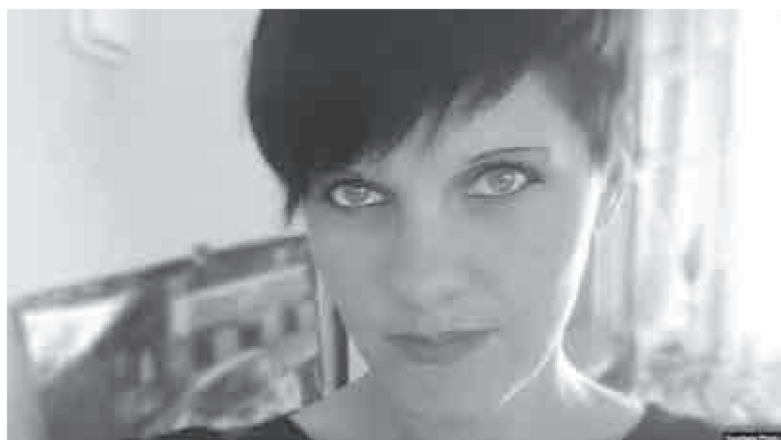
Вось якія гістарычныя выкрутасы бываюць на шлюбным полі.

(Працяг будзе.)

СУМНАЯ ГІСТОРЫЯ

У 32-гадовай жанчыны інсульт пасля затрымання мужа

У сям'і чацвёра дзяцей

Юліі Сахарук, маці чацвярых дзяцей з Пружан, тэрмінова патрэбна рэабілітацыя. Ад стрэсу, атрыманага падчас затрымання мужа, яна перанесла ішэмічную атаку галаўнога мозга і інсульт.

Моцны стрэс падарваў здароўе

Амаль тры тыдні Юлія Сахарук правяла ў рэанімацыі Брэсцкай абласной бальніцы на апараце штучнай вентыляцыі лёгкіх. Медыкі звязваюць яе цяжкі стан з моцным стрэсам, перажытым 10 жніўня.

31 жніўня Юлію перавялі з рэанімацыі ў звычайную палату. У маладой жанчыны паралізавана левая частка цела (рука, нага), запаволена гаворка. Калі падключалі да апарата ШВЛ, выдалілі восем зубоў. Расказваючы гэтую гісторыю, муж Юліі **Анатоль Сахарук** не можа стрымаць слёз.

– Мая жонка – вельмі моцны чалавек. Усе, хто яе ведае, адзначаюць, што ў Юліі вельмі цвёрды характар, яна моцная духам, актыўная па жыцці. Чаму з ёй так здарылася, у маёй галаве не ўкладваецца. Але загадчык аддзялення нейрахірургіі Брэсцкай абласной бальніцы, дзе цяпер Юля праходзіць лячэнне, пацвердзіў, што ў такім узросце менавіта стрэс справакаваў інсульт, – кажа Анатоль.

Людзей затрымлівалі супрацоўнікі аддзела аховы ў форме АМАПа

10 жніўня ў Анатоля, аўтаслесара станцыі тэхабслугоўвання з Пружан, быў дзень народзінаў – яму споўнілася 35.

А 8-й вечара ён з жонкай Юліяй і сябрам ішлі ў кавярню, каб адзначыць свята. Прычым ішлі не па цэнтральнай вуліцы і далёка ад плошчы. Метраў за 100 ад іх спыніўся аўтобус з АМАПам. Выскачылі людзі ў чорным, узброеныя шчытамі і дубінкамі.

– Хто быў на вуліцы, разбегліся, пабег і наш сябар. А мы проста стаялі з жонкай, трымаючыся за рукі. Пружаны – гарадок невялікі, людзі адзін аднаго ведаюць. Свайго АМАПа ў Пружанах няма, у чорную ўніформу пераапранулі супрацоўнікаў аддзела дэпартамента аховы. Прычым Пружанскі райаддзел міліцыі мае дамову на абслугоўванне службовага аўтатранспарту са станцыяй тэхабслугоўвання, дзе я працую. Да таго ж да мінулага года ў аддзеле аховы працаваў Юлін брат. Гэта значыць і мяне, і Юлю ўсе ведаюць. Гучыць каманда: "Грузі ў аўтазак". Міліцыянер падбягае да нас, разбівае нашы рукі сваімі пальчаткамі, хапае мяне і цягне ў аўтазак. Каманду даваў **Дзмітрый Фамянюк**, – расказвае Анатоль Сахарук.

Ён не супраціўляўся, казаў, што пойдзе сам. Запытваўся ў міліцыянераў, за што яго затрымліваюць, пераконваў, што нічога не парушаў, не крычаў, проста ішоў з жонкай па вуліцы. Папрасіў перадаць ёй ключы ад дома і тэлефон.

– Пасадзілі мяне ў аўтазак, я зноў тлумачу, што нічога супрацьзаконнага не рабіў. Да таго ж у мяне чацвёра непаўналетніх дзяцей, малодшай дачцэ тры гады. Адзін міліцыянер, які мяне ведае, пытаецца, што рабіць. Яны параіліся паміж сабой і вырашылі мяне адпусціць.

А Юлія вельмі перапалохалася. Калі мяне нарэшце выпусцілі, мы адышлі ўбок, агледзеліся – на руках сінякі.

– Позна ўвечары Юлія сказала, што пачуваецца так сабе. Мы крыху пагулялі на вуліцы, падыхалі свежым паветрам, – працягвае свой расповед Анатоль.

Ён паказаў перапіску ў мабільным тэлефоне Юліі з братам, які раней служыў у аддзеле аховы. Юлія напісала, што кіраваў затрыманнямі **Аляксандр Кунда** і начальнік пашпартнага стала. І што яе па руках біў асабіста Аляксандр Кунда.

Юліі неабходна тэрміновая рэабілітацыя

На наступны дзень, 11 жніўня, Юліі стала зусім дрэнна. Выклікалі "хуткую дапамогу", яе забралі з падазрэннем на інсульт спачатку ў рэанімацыю Пружанскай раённай бальніцы. Потым перавялі ў Брэсцкую абласную. Амаль тры тыдні Юлія прабыла ў рэанімацыі, толькі некалькі дзён таму яе перавялі ў неўрахірургічнае аддзяленне. У яе паралізаваны левая рука і левая нага.

Юліі Сахарук 32 гады, у сям'і чацвёра дзяцей. Старэйшаму сыну 15 гадоў, малодшай дачцэ – тры. Анатоль на працы браў адпачынак, трэба было і дзяцей даглядаць, і да жонкі ў Брэст ездзіць. Толькі-толькі выйшаў на працу. Кажа, што не было часу падаць заяву са скаргай на дзеянні міліцыі. Сёння збіраецца заключыць дамову з адвакатам, каб юрыст запатрабаваў усе медыцынскія заключэнні і даведкі пра стан жонкі.

У Пружанах створана мясцовая Каардынацыйная рада, якая дапамагае пацярпелым. Яна падтрымлівае сям'ю Сахарукоў і матэрыяльна, і маральна.

– Юлія цяпер у Брэсцкай абласной бальніцы. Ёй патрэбна рэабілітацыя, але з прычыны каранавіруса рэабілітацыя праводзіцца толькі для хадзячых хворых, а Юлія – ляжачая. Мы звяртаемся да медыцынскіх цэнтраў, шукаем, хто можа дапамагчы жанчыне стаць на ногі. У яе ж чацвёра дзетак, – кажа старшыня Каардынацыйнай рады **Ганна Баран**.

Аляксандар Кунда, камандзір аддзялення груп затрымання Пружанскага аддзела дэпартамента аховы МУС.

Пружанская міліцыя не каментуе

Я звязалася з намеснікам начальніка аддзела ўнутраных спраў Пружанскага райвыканкама па ідэалагічнай рабоце і кадравым забеспячэнні падпалкоўнікам **Юрыем Неміровічам** з пытаннямі, чым былі выкліканы жорсткія затрыманні 10 жніўня ў Пружанах і чаму супрацоўнікі аддзела аховы былі ў той вечар у форме АМАПа. Юрый Анатольевіч паведаміў, што *«грамадзяне Анатоль і Юлія Сахарукі 10 жніўня міліцыяй не затрымліваліся. Скаргаў ад іх на стан здароўя не паступала. Усё астатняе – без каментарыяў»*.

Што да іншых пытанняў, у тым ліку пра выкарыстанне формы АМАПа супрацоўнікамі аддзела аховы, – параіў звяртацца ў пісьмовай форме.

Іна СТУДЗІНСКАЯ.

(Радыё Свабода)

Народная Воля http://www.nv-online.info
8 ВЕРАСНЯ 2020 г.

ВНЕ ИГРЫ

С Алесем СИВЫМ

Взлет и падение Дмитрия Баскова

9 сентября состоятся выборы нового председателя Федерации хоккея Беларуси. Прежний руководитель Геннадий Савилов подал в отставку, и сейчас генеральный директор минского «Динамо» Дмитрий Басков является единственным кандидатом, который выдвинут на этот пост.

В своей спортивной карьере Басков, мягко говоря, звезд с неба не хватал. Поиграл вратарем в «Бресте», «Витебске», гродненском «Немане», но не более того. Рядовой хоккеист, фамилию которого не все болельщики и помнят. Тем более что зарубежные клубы этим кадром не интересовались.

А вот в Беларуси карьера у молодого человека после ухода из спорта пошла в гору. И, по случайному совпадению, после того, как Дмитрий Басков сначала начал тренировать команду, в которой играл Лукашенко-младший, а потом стал тренером Президентской хоккейной команды, за которую, как известно, выступает Лукашенко-старший.

Уже в 2018 году Басков был назначен на должность генерального директора хоккейного «Динамо». Должность хорошая, вот только результаты у команды были нулевые. Одни сплошные антирекорды!

Но оказалось, что рыба гниет не с головы. Баскова не только оставили на прежней должности, но еще и выдали пару кредитов доверия. Сначала нашли финансирование на содержание команды, хотя до последнего этот вопрос оставался открытым, а потом и вовсе стало известно, что гендиректора «Динамо» выдвигают на пост председателя Федерации хоккея. Казалось бы, Дмитрию Юрьевичу надо радоваться такому карьерному взлету, но…

Еще до выборов у Баскова голова болела не только о хоккее. Очень его беспокоила необходимость сплотиться вокруг единственного *«лидера в стране – действующего президента, чтобы вместе в ближайшие годы найти ответ на проблемы и вызовы, стоящие перед народом Беларуси»*.

Когда после 9 августа людей начали избивать (и убивать) на улицах, а Центр изоляции правонарушителей на Окрестина превратился в филиал концлагеря, народ и на самом деле сплотился и высказал все, что думает о «лидере». А в это самое время Дмитрий Басков записывал видео, на котором со словами «А, хорошо!» отхлебывал из горла водку «Президент» после акции в поддержку Александра Лукашенко.

Вот достойный пример руководителя хоккейного клуба для всех юных хоккеистов! Образец того, на что должны равняться все спортсмены!

И надо сказать, что креатив Баскова болельщики оценили сполна. Фанаты минского «Динамо» уже отказались от поддержки команды в этом сезоне, а после финала Кубка Салея в Гомеле зрители так освистали Дмитрия Баскова, которого пригласили на лед для вручения трофея, что тому впору было сгореть от стыда от такой «народной любви».

Кстати, первый матч КХЛ, в котором «Динамо» должно было сыграть с финским «Йокеритом», не состоялся. Болельщики финского клуба, которые знакомы с тем, что сейчас происходит в Беларуси, призвали своих кумиров проявить солидарность с белорусами и не лететь в Минск. Иначе пригрозили бойкотом. Клуб к болельщикам прислушался.

Правда, тот же Дмитрий Басков затем заявил, что *«были угрозы в адрес финских игроков и руководителей»*, а во время игры планировалась какая-то *«атака»*. У руководителя финского клуба Яри Курри несколько иная трактовка того, что произошло: *«Сейчас не время играть в Беларуси»*.

Я, конечно, искренне желаю Дмитрию Юрьевичу дальнейших успехов в жизни и карьере, но свой матч с любителями хоккея, как мне кажется, он уже проиграл. Если ему, конечно, это важно.

Хотя карьера – это здорово. Правда, иногда кажется, что ты на взлете, а на самом деле – упал на самое дно. Так, кстати, не только в спорте, но и в политике.

З ПЕРШЫХ ВУСНАЎ

Андрэй КРАЎЧАНКА:

«Я ўжо не маёр КДБ…»

Сярэбраны прызёр Алімпіяды-2008 па дзесяцібор'і распавёў "Народнай Волі", як з-за сваёй грамадзянскай пазіцыі застаўся без працы.

– Я насамрэч разам з іншымі спартсменамі паставіў подпіс пад лістом, у якім выказаўся супраць гвалту ў краіне, за прыцягненне да адказнасці тых, хто збіваў і забіваў людзей, за правядзенне сумленных выбараў, – *кажа Андрэй.* – А зараз высветлілася, што застаўся і без працы, і без трэніровак. І, шчыра кажучы, гэта не стала нечаканасцю. Ведаў, што так будзе, яшчэ ў той момант, калі ставіў подпіс.

– Міністэрства спорту і турызму "ацаніла" вашу грамадзянскую пазіцыю?

– Міністэрства спорту мне слова не сказала, затое па іх ініцыятыве мяне адкамандзіравалі на службу ў КДБ, дзе я і лічыўся ў штаце. Гэта значыць, што трэба было ехаць у Маладзечна ў вайсковую часць і яшчэ шэсць гадоў жыць у казарме – менавіта столькі мне заставалася служыць да пенсіі.

Шэсць гадоў не бачыць сям'ю, не трэніравацца – поўнае глупства! Я на такія ўмовы не пайшоў бы ніколі ў жыцці. Сядзець там і паперкі перабіраць? Гэта не па мне. Натуральна, ад такой прапановы я адмовіўся і напісаў рапарт аб звальненні. Дзеля праўды ахвяраваў камфортам. І гэта было маё асабістае рашэнне.

– У якім званні былі?

– Маёр КДБ, цяпер ужо былы. Дарэчы, заробак быў не такі і вялікі – крыху больш за тысячу рублёў.

– Думаеце, пад санкцыі спартыўных чыноўнікаў патрапяць усе спартсмены, якія паставілі подпісы пад тым лістом?

– Хацелася б верыць, што толькі мяне прынеслі ў ахвяру, каб іншых павыхоўваць. Але вельмі моцна ў гэтым сумняваюся.

– Крыўдна за тое, як Радзіма аддзячыла вам за ўсё тое, што вы для яе зрабілі за час выступленняў на міжнародных спаборніцтвах?

– Мне крыўдна за тое, што людзей прэсуюць проста за тое, што яны кажуць праўду. За тое, што яны ўказваюць на відавочныя рэчы. Я кажу: "Вы правялі непразрыстыя выбары, скралі мой голас". А мне ў адказ: "Ты Радзіму не любіш". Кажу: "Навошта людзей збіваеце?" – "Ты абараняеш п'яніц і наркаманаў".

У мяне ёсць рэальныя знаёмыя, якіх моцна збілі праваахоўнікі, але гэта ніякія не п'яніцы, а нармальныя грамадзяне Беларусі, віна якіх толькі ў тым, што яны не хочуць хлусіць самім сабе.

У мяне сэрца крывёй абліваецца, калі я кожны дзень бачу абсалютнае беззаконне. Я думаю, што зараз ва ўсіх нервы на мяжы.

– Але многія спартсмены маўчаць, не далучаюцца да тых, хто публічна асудзіў такія дзеянні…

– Ёсць спартсмены, а ёсць людзі. І найперш ты – не спартсмен, а Чалавек з уласнай пазіцыяй і сумленнем. З гэтым жыць кожнаму. Але, відаць, не ў кожнага гэтае сумленне прачнулася. А, можа быць, некаторыя проста ціха сядзяць і чакаюць, куды вецер падзьме.

– Чым зараз будзеце займацца? Са спортам вы ж не збіраліся развітвацца…

– Наўрад ці я ўжо змагу выступаць на спаборніцтвах, хаця трэніравацца, безумоўна, можна. Мяне ж паказальна прыбралі са зборнай, і не для таго, каб туды вяртаць.

Дарэчы, я нават хацеў паспрабаваць сябе ў іншым відзе спорту. У мяне мара – гуляць у гандбол.

Але дакладных планаў на бліжэйшую будучыню пакуль няма. Натуральна, з краіны не хочацца з'язджаць. Хочацца застацца, быць побач са сваёй сям'ёй, з сапраўднымі людзьмі, якія рэальна перажываюць за сваю краіну. І яшчэ не вядома, што далей будзе адбывацца ў Беларусі.

Дарэчы, гадоў восем таму я атрымліваў прапановы змяніць грамадзянства, выступаць пад іншым сцягам. Многія маглі з'ехаць нават у ЗША, дзе можна было і вучыцца ў каледжы, і выступаць на спаборніцтвах. Але мой дом тут. Мая краіна – Беларусь.

– Кажуць, што пасля выбараў пайшоў раскол у беларускім грамадстве…

– Адназначна, хаця я наогул не разумею тых, хто гэты рэжым падтрымлівае. Альбо гэтыя людзі проста сляпыя, альбо ў іх наогул няма нічога чалавечага. І з тымі знаёмымі, якія маюць такія погляды, я ўжо не маю ніякіх зносін. Таму зараз падтрымліваю кантакты толькі са сваімі аднадумцамі, з сям'ёй…

– Сям'я вялікая?

– Жывём з жонкай у Мінску ў грамадзянскім шлюбе, падрастае дачушка, якой усяго дзевяць месяцаў. Таму трэба будзе круціцца.

А пакуль што ёсць знаёмыя і сябры, якія сказалі, што на першы час не кінуць мяне сам-насам з маімі праблемамі. Добрых людзей вельмі шмат. Рэальна спагадлівых людзей, а не тых, хто, як страусы, схавалі галаву ў пясок.

– Многія спартсмены, пакуль выступаюць, стараюцца адкладваць грошы, каб затым, пасля сыходу на "цывільнае" жыццё, была падушка бяспекі…

– Я вельмі шмат асабістых грошай патраціў на аперацыі на назе – больш за 20 тысяч еўра. Напрыклад, перадапошняя аперацыя, якую рабілі ў Італіі, каштавала 11 тысяч еўра. А ўсяго мне зрабілі сем аперацый.

Да слова, усе аперацыі былі пад поўным наркозам, што таксама не вельмі добра для здароўя. Яшчэ добра, што я ад прыроды вельмі моцны. Калі б на маім месцы быў хтосьці слабейшы, то наступствы маглі быць самыя непрадказальныя.

– Адным словам, вам спорт здароўя асабліва не дадаў.

– Адназначна. Сёння чыноўнікі папракаюць спартсменаў: "Навошта вы выступаеце супраць дзеючай улады? Вам дзяржава дапамагае, а вы такія няўдзячныя". Усе бачаць толькі тое, што нам далі. А нічога, што мы ўзамен сваім здароўем разлічваемся? Мы ж не на прагулку ў магазін ходзім, а штодзень так арганізм нагружаем, што ён проста разрываецца.

Таму не трэба нас вінаваціць, што мы тут ледзь не на шыі ў дзяржавы сядзім. Таксама многім ахвяруем, каб выйграць спаборніцтвы і праславіць дзяржаву.

І, шчыра кажучы, хацелася б яшчэ нейкі час пабыць у спорце, запал яшчэ ёсць.

– Не шкадуеце, што патрапілі ў такую сітуацыю?

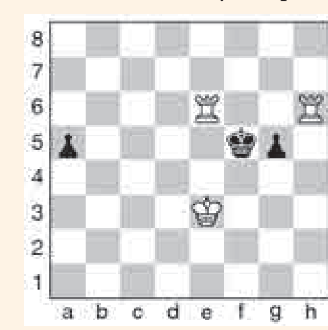
– Ні на кроплю! Я, наадварот, ганаруся і сабой, і тымі людзьмі, якія не маўчаць. І якія не ідуць супраць свайго сумлення.

Алесь СІВЫ.

ШАХМАТЫ

«Ідэальная» задача

Сваю новую задачу прапануе майстар спорту **Мікалай Бельчыкаў** з Барысава *(гл.дыяграму).*

Белыя: Кре3, Ле6, Лh6 (3).

Чорныя: Крf5, пп. a5, g5 (3).

Мат за 3 хады.

У рашэнні абодва варыянты заканчваюцца гэтак званым ідэальным матам. У ідэальным маце задзейнічаны ўсе фігуры і пешкі бакоў, якія знаходзяцца на дошцы, а ўсе вольныя палі вакол атакаванага караля б'юцца процілеглым бокам роўна адзін раз альбо заняты ўласнымі фігурамі ці пешкамі.

Дасылайце рашэнні на адрас рэдакцыі ***(220030 г.Мінск, вул.Энгельса, 34а)*** або на электронны адрас: ***vadim_ne67@mail.ru.***

Ведай нашых!

Беларускія складальнікі досыць паспяхова выступілі ў VIII Кубку свету ФІДЭ па шахматнай кампазіцыі. Задача брэстаўчаніна **Аляксандра Варыцкага** заваявала трэці ганаровы водгук.

Белыя: Крd3, Лg6, Cd4, Cf7, Кс4, Кd6, пп. b6, c2, d7, g3 (10).

Чорныя: Кра4, Лh1, Сс1, Сс6, Кg1, пп. a5, b7, g4 (8).

Мат за 8 хадоў.

Не праходзіць 1.Сс5? (2.Кb2+ С:b2 3.Cb3x) Cb5! Рашае 1.Лg5! (2.Л:а5+ Крb4 3.Сс3/Сс5х) C:g5 2.Сс5 Cb5 3.Кре4 Сс6+ 4.Крf5 С:d7+ 5.Кре4 Сс6+ 6.Крd3 Cb5 7.Се8! С:е8 8.Кb2х, 6...Cf6 7.Кb2+ С:b2 8.Сb3 х.

Задача **Міхаіла Храмцэвіча** (г.Бабруйск) атрымала пахвальны водгук.

Белыя: Кра4, Фа8, Лb7, Ле6, Са5, Ch1, Кd3, пb3 (8).

Чорныя: Крс6, Фd7, Лd5, Cd6, пп. d4, e7, h2 (7).

Зваротны мат за 3 хады.

Паводле ўмоў задання белыя вымушаюць чорных паставіць ім (белым) мат. Не вядзе да мэты 1.Cb6? zz 1...Ф~ 2.Лс7+ Кр:b6 3.Фа5+ Л:а5х, 1...Ф:b7 2.Ке5+ Кр:b6 3.Фа5+ Л:а5х, але 1...Фе8! Рашае 1.Cd8! zz 1...Ф~ 2.Лс7+ Крb6 3.Фа5+ Л:а5х, 1...Фе8! 2.Лd7+ Кр:d7 3.Фс8+ Кр:с8х, 1...Ф:b7! 2.Ке5+ Крс5 3.b4+ Ф:b4х, 1...Ф:d8! 2.Фа6+ Фb6 3.Лb:е7 Ф:а6 х.

Сусветны віртуальны форум

Зборная Беларусі стала ўдзельнікам сусветнай анлайн-алімпіяды ФІДЭ, у якой 163 каманды былі разбіты на некалькі дывізіёнаў, прычым пераможцы кожнага этапу працягвалі барацьбу далей. Склад нашай каманды: на мужчынскіх дошках – **Уладзіслаў Кавалёў** і **Аляксей Аляксандраў** (запасныя – **Кірыл Ступак** і **Вячаслаў Зарубіцкі**), на жаночых – **Вольга Бадэлька** і **Анастасія Зязюлькіна** (запасныя – **Ланіта Сцяцко** і **Яна Ільючык**), на юніёрскіх – **Міхаіл Нікіценка** і **Аляксандра Тарасенка** (запасныя – **Дзяніс Лазавік** і **Ксенія Зелянцова**). Наша зборная заняла толькі шостае месца з дзесяці ў сваёй групе і выбыла з далейшай барацьбы. Мы яшчэ вернемся да гэтай тэмы.

«Легенды шахмат»

Пад такой назвай адбыўся чарговы анлайн-турнір вядучых шахматыстаў свету. Сярод удзельнікаў быў вядомы беларускі і ізраільскі гросмайстар, былы віцэ-чэмпіён свету **Барыс Гельфанд**. Вось некалькі партый з гэтага спаборніцтва.

Барыс Гельфанд – Васіль Іванчук

1.Kf3 Kf6 2.c4 g6 3.Кс3 d5 4.cd К:d5 5.e4 К:с3 6.bc Cg7 7.Лb1 0-0 8.h4 c5 9.h5 Кс6 10.hg hg 11.Фе2 b6 12.Фе3 Фd6 13.Фg5 Фе6 14.Фh4 Лd8 15.Cb5 Лd6 16.Кg5 Ф:а2 17.Лb2 Фа1 18.0-0 Са6 19.С:а6 Ф:а6 20.f4 Лf6 21.Кh7 Фd3 22.К:f6+ ef 23.Ле1 Лd8 24.Ле3 Фс4 25.Фе1 Фе6 26.d3 Лd7 27.Лf2 Cf8 28.f5 Фd6 29.Лh3 Ке5 30.Cf4 g5 31.С:е5 Ф:е5 32.Лс2 Cd6 33.Фе2 Крf8 34.Лh8+ Кре7 35.Фh5 Фg3 36.Лf2 Cf4 37.Фh6 Крd6 38.Лс8 Лс7 39.Ф:f6+, 1:0.

Ян Няпомнячшы – Дзін Ліжэнь

1.e4 e5 2.Kf3 Кс6 3.d4 ed 4.К:d4 Kf6 5.К:с6 bc 6.e5 Фе7 7.Фе2 Kd5 8.c4 Са6 9.h4 f6 10.Лh3 fe 11.Cg5 Kf6 12.Ле3 d6 13.Фf3 e4 14.Фd1 d5 15.Кс3 Cb7 16.cd cd 17.C:f6 Ф:f6 18.К:d5 С:d5 19.Cb5+ Cc6 20.Л:е4+ Се7 21.Фd5 Лd8 22.C:c6+ Крf8 23.Фс4 Cd6 24.Лd1 g6 25.Лd3 Крg7 26.Лf3 Ф:b2 27.Лf7+ Крh6 28.g4 Фb1+ 29.Кре2 Cb4 30.Лd4 Лhe8+ 31.Крf3 Фh1+ 32.Крg3 Фg1+ 33.Крh3 Ле3+ 34.fe Ф:е3+ 35.Cf3, 1:0.

Не стала майстра

Пайшла з жыцця брэсцкая шахматыстка, майстар спорту **Анастасія Волчак** (1981–2020), віцэ-чэмпіёнка Беларусі сярод жанчын і неаднаразовая чэмпіёнка краіны сярод дзяўчат.

Праверце адказы

Задача **М.Наруця**, змешчаная ў "Народнай Волі" 28 ліпеня, рашаецца: 1.0-0-0! c2 2.Лd3+, 1…Кра2(а3) 2.Крс2. Не вядзе да мэты спроба 1.Крd1? Крb2!.

Першымі правільна рашылі **Сяргей Галкін, Славамір Буката, Мікалай Шклярэўскі, Васіль Жуковіч, Віктар Жук, Сяргей Цяльпук**.

Вадзім ЖЫЛКО.

ШЧОДРАЕ СЭРЦА

Знайдзіся, дзіця!

Вера Паўлаўна Ложачнік, *маці-выхавальніца першага ў Барысаве дзіцячага дома сямейнага тыпу, пераможца конкурсу "Жанчына года – 2019" у намінацыі "Мацярынская слава":*

– Некалькі гадоў запар мы з мужам Васілём Марцінавічам па запрашэнні Сацыяльна-педагагічнага цэнтра Барысаўскага раёна выступалі на прадпрыемствах нашага горада, расказвалі пра свой вопыт прыёмнага бацькоўства, заклікалі не баяцца дапамагчы дзецям, якія засталіся без апекі блізкіх людзей. Даводзілі, што гэтыя дзеці зусім не безнадзейныя і не больш схільныя да дрэнных учынкаў, чым іх равеснікі са звычайных сем'яў. Асабіста я ўпэўнена: кожнае дзіця вартае павагі і любові. А калі да дзіцяці праявіць гэтыя пачуцці, яно імкнецца адказаць тым жа.

Так, у сваіх біялагічных сем'ях гэтыя хлопчыкі і дзяўчынкі былі абдзелены дабрынёй, любоўю, клопатам. Часам яны маюць калючыя характары, таму што спазналі шмат жыццёвых цяжкасцяў і выпрабаванняў, але пад уплывам цяпла і пяшчоты "калючкі" адпадаюць, і дзеці становяцца звычайнымі дзецьмі – адкрытымі, даверлівымі, добрымі. Трэба толькі сагрэць іх сэрцы.

Нашаму дзіцячаму дому сямейнага тыпу хутка будзе 20 гадоў. За гэты час мы з мужам змаглі дапамагчы 27 дзецям, якія аказаліся ў цяжкай жыццёвай сітуацыі. Многія з іх прыходзілі ў нашу сям'ю напалоханымі, псіхалагічна траўміраванымі, усяго баяліся і нікому не давяралі, але потым адагрэліся і былі вельмі шчаслівыя з намі.

Зараз яны атрымалі адукацыю, працуюць, выйшлі замуж або ажаніліся, але не парываюць сувязяў з сям'ёй, дзе выраслі, часта тэлефануюць нам, прыязджаюць. Дзеляцца сваімі радасцямі, журботамі. Збіраюцца ў нас на святы.

Дзяцей-сірот і дзяцей, якія засталіся без апекі бацькоў, мы выхоўваем з 2001 года. Як прыйшлі да гэтага рашэння? Я нарадзіла і выгадавала шасцярых дзяцей. Пры гэтым мы з мужам часта клапаціліся пра дзяцей з сем'яў, дзе бацькі п'янствавалі: мы забіралі малых да сябе пажыць, кармілі. А потым ва ўпраўленні адукацыі нам прапанавалі стварыць сямейны дзіцячы дом. Першыя дзеткі прыйшлі да нас з сям'і, дзе прабабуля выхоўвала трох хлопчыкаў. Гэта былі маленькія блізняты Саша і Сярожа і васьмігадовы Міша. Я заўсёды старалася не разлучаць братоў, сясцёр – калі забіраць, дык усіх дзяцей адразу. Іх бацькі былі пазбаўлены бацькоўскіх правоў. Цяпер гэтыя хлопцы ўжо дарослыя, пастаянна нас наведваюць, цікавяцца, як ідуць справы ў нашых цяперашніх выхаванцаў. Услед за Мішам, Сашам і Сярожам з'явіліся яшчэ пяцёра дзяцей, потым яшчэ трое. Адны выраслі – іншыя прыходзілі. Цяпер у нас выхоўваюцца восем дзяцей. Васьмікласніца Паліна, чацвёртакласнік Улад, шасцікласніца Варвара, трое сямікласнікаў: Мацвей, Мікіта і Андрэй. У пятым класе вучыцца Глеб. Маленькі Мікіта, брат Андрэя, у школу яшчэ не ходзіць. Дзеткі з праблемных сем'яў часам маюць педагагічную занядбанасць, адстаюць у вучобе, і даводзіцца шмат з імі займацца, каб падцягнуць іх па асобных прадметах.

Акрамя праблем з вучобай бываюць і іншыя цяжкасці. Трэба разумець, што выхаваннем гэтых дзяцей ніхто не займаўся. Дзіця можа, да прыкладу, груба размаўляць, нават мацюкацца, не разумеючы, што лаянка – гэта дрэнна. Вядома, мы адвучваем ад такіх праяў, тлумачым, што нельга красці, браць без дазволу чужое, падманваць. Даводзіцца прывучаць да дысцыпліны, паслушэнства, супрацоўніцтва.

Забіраючы дзіця з нядобранадзейнай сям'і, будзьце гатовы, што ў яго могуць праявіцца кепскія якасці, але на гэтым зацыклівацца не трэба: дзіця з часам змяніцца. Многія баяцца, што "гены возьмуць сваё", але вырашальны фактар – гэта ваш станоўчы прыклад. Сярод першых маіх выхаванцаў была дзяўчынка, якая не разумела, што ў краме трэба разлічвацца за пакупкі, яна брала з паліц тое, што ёй падабалася. Гэта не было крадзяжом, проста ніхто не навучыў яе, як трэба сябе паводзіць у краме. Цяпер яна скончыла ВНУ, працуе, мае сям'ю. Няма безнадзейна дрэнных дзяцей, і ў вашых сілах дапамагчы ім стаць лепшымі.

Мае выхаванцы любяць сваіх прыёмных братоў і сясцёр, сваіх новых бацькоў, але не заўсёды ўмеюць выказаць любоў, праявіць эмацыянальнае цяпло: у сваіх сем'ях яны такога не бачылі. Я заўсёды прашу ў Бога мудрасці, каб правільна сябе паводзіць з гэтымі дзецьмі, не пакрыўдзіць хлопчыка ці дзяўчынку, якія і так траўміраваны. Мы стараемся ўсё рабіць разам: ідзём у лес па ягады, адпраўляемся адпачываць на прыроду, працуем у агародзе. Палова маіх выхаванцаў наведвалі музычную школу, гралі на розных інструментах. У нашай сям'і ў пашане музыка і спевы, гучаць флейта, акардэон, фартэпіяна. Я выхоўваю ў дзецях суперажыванне і гатоўнасць дапамагчы слабейшым, абараніць таго, каго крыўдзяць, і самім ніколі не крыўдзіць іншых.

Бацька Васіль Марцінавіч шмат часу праводзіць з хлопчыкамі. Мы набылі ў вёсцы домік і невялікі культыватар. Хлопцы любяць там бываць, кожны імкнецца дапамагаць па гаспадарцы. Тата ім давярае, і хлапчукі шчаслівыя. Дома яны таксама актыўна дапамагаюць – напрыклад, любяць кухарыць. Мы часта ўсе разам гатуем, пячом булачкі, піражкі, піцы.

Шасцёра маіх біялагічных дзяцей лічаць прыёмных сваімі братамі і сёстрамі. Усе мае дочкі – шматдзетныя мамы. У старэйшай, Алы, трое родных дзяцей і прыёмны сын. Алена мае траіх дзяцей, і, акрамя гэтага яна прыёмная мама, выхоўвае пяцярых дзяцей, хутка ў яе адкрыецца дзіцячы дом сямейнага тыпу. У Надзеі пяцёра дзяцей, у Вольгі чацвёра. Трое дзяцей і ў майго малодшага сына Іллі. Сын Андрэй выхоўвае дачку. Такая ўжо наша сям'я – мы любім дзяцей, у іх выхаванні знаходзім і шчасце, і сваё жыццёвае пакліканне.

"Алеся".

Адрас рэдакцыі: 220030 Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 328-68-71.
Рэкламны аддзел (017) 328-66-09.
nvonlineinfo@gmail.com
http://www.nv-online.info
Падпісныя індэксы:
63222 – для індывідуальных падпісчыкаў,
632222 – для прадпрыемстваў і арганізацый.
Заснавальнік, выдавец і галоўны рэдактар Іосіф Паўлавіч СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі №947 ад 6 студзеня 2010 г. выдадзена Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Отпечатано в АО «Прайм Принт Москва», 141707,МО, г.Долгопрудный, Лихачевский пр-д, 5В. Падпісана ў друк 07.09.2020 у 17.00. Аб'ём 4 друк. аркушы. Тыраж 22 040 экз. Заказ № 2369.